

1898.

Nh. 52.

CHEMIATRIA,

Hoc est,

MEDICINA
NOBILI ET NE-
CESSARIA SUI PARTE, CHE-
MIA, INSTRVCTA ET
EXORNATA,

In theatrum Illustris ad Elistrum Ruthenēi
sermone Panegyrico producta

à

THOMA REINESIO Thur.

Philos. & Med. D. Physico Rutheno-Gerano.

P. Andr. Matthiolus ad Andr. de Blavven

l. 4. Epistolar. f. 180.

*Ausim dicere neminem Medicum absolutum esse posse, imò ne
mediocrem quidem, qui in nobilissima destillandi sci-
entia non sit exercitatus: id cum alibi, tum imprimis
in chronicis morbis est animadvertere, qui citrà metal-
lica devinci vix possunt. Nec desunt exempla magno-
rum medicorum, qui remediis Chymicis magnos effe-
ctus in curandis agris ediderunt.*

GERÆ RUTHENICÆ

Excudit Andreas Mamitzius.

ANNO CHRISTI

clō lō CXXIV.

W. Miller.

Crato à Crafftheim archiaterus Cæs.
Præfat. Exerc. Scalig.

NON faveo hominibus perversissimis prestigiatoribus &
mendacibus Paracelsistis, qui metamorphoseis auri iactitant, ut homines
auro emungant. Non enim sunt hi qui divinam artem medicam norint.

Casp. Hoffmannus Elect. Brandenb. Medicus
& Prof. Francof. ad Viadrum Orat. de
barbarie immin.

Furiosi Vulcani filij spondent ex furnis metallicis miracula,
iactant gloriosa in medicatione facinora, eructant magnificarum promissionum
ampullas; timent, ut tantum non crepent, scientia opinione in maxima rerum
ignoratione. Tenent & alias artes, quibus nomen sibi parant & crumenas exi-
gant. Captant existimationem ex nomine Paracelsi, quod apud novitatum avidos
gratiosum est, quasi huic uni adsurrexerit & se nudaverit natura: proxima est con-
spuere monumenta artis nostra Principum, cognitionem totius Natura sibi attribue-
re, in se derivare artis peritiam omnem, aliis ignorantiam impingere & nequiter de
eorum existimatione detrahere: simplicibus verborum prestigias & fumos offunde-
re: maxime fugitant illos quibus ob animadversam vanitatem suspectos se esse me-
ruunt, nugacitatis verò sua admiratores & pracones colunt venerabundi. Estq; ex
artis mysterijs non postremum, (addo) magnatibus annulos obtrudere, epilepsiae
scil. apotropæa, è Mercurio fixo & curcuma ad auri colorem sophisticato con-
fectos, quos cum vita periculo digitis, quibus cibos contrahant & sumunt, illi gestant.

ILLUSTRI BARONI, GENE-
ROSO DOMINO,

^{No} D^o HENRICO

Juniori, nunc & Seniori, RUTHENO, Dn.
à Plawen/Dn. in Gräts/Cranichfeld/Seraw/Schlätz &
Lobenstein/Conglij Secretioris in aulâ Brandenburgica
per Franconiam montanam præfuli eminentissimo,

Dn. meo Clementi perpetuam
felicitem.

QVOD VETERES CONSUEVISSE
inter præceptorum pulpita è forma-
toribus pueritiæ meæ auditum to-
ties, lectumque post apud doctores mutos
noveram, *ut, si quam artem desinerent, eius
instrumenta & insignia, vel etiam opera,
præsidi eius DEO in fano dedicata suspen-
derent*, id ex eo tempore, quô me valetudini
tuæ præficere voluisti, *HEROS Generosis-
sime*, meditatus & molitus sum aliquoties.
Cum enim hæc honoris & officii sedes, in quâ
Gener. Clem. T. me collocavit, hoc postula-
ret, ut omisis certè suspensis studiis iis, quæ
per pueritiam & adolescentiæ partem trive-

A 2

ram

EPISTOLA

ram, totum me medicæ serietati & actioni
 consecrarem; non unum consilium agitavi,
 sub illustri nomine tuô luci publicæ commit-
 tere quædam, quæ & exacti à me otij Acade-
 mici rationem TIBI ac quibusque literatis
 redderent, & quibus velut scipionibus ni-
 xus, facibusque adjutus per spatiosa scientia-
 rum tempe, & è Minervij cancellis ad Æscu-
 lapeium sacrum contenderim, juventuti stu-
 diosæ, cujus & in Gymnasio tuo aliqua mihi
 cura data, probarent. Cogitabam subinde vel
Observationũ miscellanearũ è varia lectione
 mihi natarũ *libros*; vel *Critices* in scriptorib⁹
 Græcis & Latinis quàm plurimis *pericula iu-
 venilia*; vel *Chrestomatheias philologicas*;
 vel *Errorum popularium enarrationes* &
contradictiones; (quas quidem lucubrati-
 nes summis viris, & id genus scriptorum cen-
 soribus optimis, JOS. SCALIGERO, & FR.
 TAUBMANNO olim probatas, & ad
 typos confectas hætenus premo, interque
 forulos bibliothecæ meæ latere jubeo) vel
Syntagma de DIS STRIS seu *Numini-
 bus*

bus commentitiis in Vet. Test. memoratis
 post Nobiliss. Seltenum JC. Anglum: vel
Antiquitatum Judaicarum & Rabbinica-
rum, ab excisis per Titum Jerosolymis, syl-
logen; vel *ad libros illustris Joh. Franc. Pici*
Mirandul. de studio humane & divinae
Philosophiae Notas: vel *systema philosophicū*
 è Disputationibus Academicis ante hoc qua-
 tuordecennium à me habitis collectum &
 adornatum; vel *paræmias Græcas Mich.*
Apostolii ad Codd. mss. autori coævi & po-
 sterorum fidem emaculatas & commentario
 illustratas TIBI, HEROS GENEROSIS-
 SIME, nuncupare; tam ut lucem, quam à se
 sperare nequissent, è Tuæ Generositatis
 splendore sumerent, quàm ut ab iis juventus
 nostra moneretur, non licere ἀνοργιάτους effra-
 κτῶ οἰτιῶ sordidos & impolitos, & ut Aristo-
 teles loqui amat, ἀλέτους καὶ κονιορτῶ πλήρεις ad
 superiores & regias disciplinas irrumpere: sed
 δεῖν πρῶτον ἀποδύνασθαι τὴν ἀγροικίαν, καὶ τὰ μικρὰ ἐπι-
 πλεῦσαι πρὸ τῶν μεζούτων, καὶ χορευσαί πρὶν δαδῆχῆσθαι
 σαί, καὶ δαδῆχῆσαι πρὶν ἱεροφαντῆσαι, uti oppidò
 A 3 quàm

quàm eleganter & graviter SYNESIUS:
In Dione. omnemque ad Philosophiam & reliqua-
 rum disciplinarum quamvis aditum sine
 Polymatheia obstructum esse: Sublimio-
 resq; doctrinas huic ceu basi superstruendas.
 Neque aliter primi nobis ad artes duces: PY-
 THAGORAM Arithmeticum, Geometram,
 Medicum, Theologum, Legislatorem: EM-
 PEDOCLEM Rhetorem, Poëtam, Philoso-
 phum, Medicum fuisse Laërtius docuit: Eu-
 napius dubitare se scribit, quam artium libe-
 ralium diligentius excoluerit PORPHYRIUS;
 ea verò, quæ in philosophia & scientiis tradi-
 dit, captum humanum superare Suidas. GA-
 LENUS etiam Dogmaticorum medicorum,
 ab Hippocrate princeps multiplicis doctrinæ
 ad invidiam peritus fuit; nulla enim ferè po-
 lymatheia pars, quam non ingenij sui monu-
 mentis illustraverit, cuius rei testes erunt e-
 jus *ἑξ τῶν ἰδίων βιβλίων, & ἑξ τῆς ἑξῆς τῶν ἰδίων βι-
 βλίων* libri: nemo eò feliciter & copiosius ex
 omni antiquitate philologiae studia excoluit,
 ut è *Comm. I. in VI. Epidem. & l. de naturâ
 hum.* Hippocratis abundè liquet. *Apuleius
 Floridis* gloriatur se omnium artium crateras
 bibisse

bibisse, Poëtica, Geometria, Musica & Dia-
 lectica; *universos philosophia inexplebiles*
scilicet & nectareos. Canit Empedocles
carmina, Plato dialogos, Xenophon histo-
rias, Xenophanes satyras: Apuleius vester
hæc omnia. Et quid profanos commemo-
 ro? Ipsi Ecclesie post Apostolos primipili
Patres sine seculari & multiplici doctrinâ
 ceu famulâ ad reginam omnium sapientiam
 divinam nec admissi sunt, nec voluere admit-
 ti. *Clementem Alexandrinum* iudicio D.
 Hieron. *omnium eruditissimum* mihi vide:
feruntur eius insignia volumina, plenaq; eru-
ditionis & eloquentia, tã de scripturis divinis,
quàm de secularis literatura instrumêto. Ejs
 discipulû & in Ecclesiastica schola Alexandrię
 successorē *Origenem omnia religionis nostræ*
dogmata de Platone, Aristotele, Numenio,
Cornutoq; cõfirmare quis nescit? Illud de im-
 mortali ejus ingenio taceri nequit, quod Dia-
 lecticam quoq; & Geometriam, Musicam,
 Grammaticam & Rhetoricam, omnium Phi-
 losophorum sectas ita didicit, ut studiosos
 quoq;

*Catal. vi-
ror, illustr.*

*Hier. Ep.
ad Ma-
gnum O-
ratorem.*

quoq; secularium literarum lectatores haberet, & interpretaretur eis quotidie, concursusque ad eum miri fierent, quos ille propter eam recipiebat, ut sub occasione secularis literaturæ eos in fide CHRISTI institueret.

*Quid Tertulliano eruditius & acutius? Apologeticus adversus gentes pro Christianis aliique eius libri cunctam seculi obtinent disciplinam: Idem de Arnobio, Lactantio, Cypriano, Hilario, Augustino, Hieronymo, ut ne de Græcis, Basilio, Gregorio, Amphilocho, quid dicam, verissimum: qui omnes in tantum Philosophorum doctrinis atque sententiis suos referciunt libros, ut nescias quid in illis primùm admirari debeas, eruditionem seculi, an scientiam scripturarum. Scilicet, ut lana bona fide purpuram potura certis prius inficitur medicamentis: ita literis doctrinisq; amœnioribus excoli animas, quod ait in Hortensio Cicero, & ad sapientiam excipiendam imbui prepararisq; decet, ut è Basili M. homiliâ paræneticâ *deus t'is v'ous* Ang.*

DEDICATORIA.

Ang. Politianus loquitur. Et *literaturam instrumentum esse ad omnem vitam*, Gnosimachi redivivi negabunt: *liberalium artium consecrationem molestos, verbosos, in-tempestivos, sibi placentes facere, & ideo ignorantibus necessaria, quia supervacua didicerint, & literam occidere*, porro clamabunt: dignissimi sanè festivo Angli illius Sophi Thomæ Mori in optimatem illiteratum dicte-riô:

Magne Pater, *clamas, occidit litera: in ore*

Hocce unum, occidit litera, semper habes.

Cavisti bene tu, ne te ulla occidere posses

Litera: nam nota est litera nulla tibi:

vel quos Xenocrates quidam adytis superiorum disciplinarum arceat; *ποπέυε δε' ἐξὰς ἐστὶ Λαβὰς γὰρ οὐκ ἔχεται τὸ πῶν*, subinde increpando occinens. Hujusmodi, DOMINE/GENEROSE, è memoratis antè opusculis meis juventuti nostræ, scio, patefcerent, & vel hoc unicum, eorundem, vel omnium simul, vel aliquorum tantum, editionem urgere apud me poterat, & extorquere; mutare me tamen consilium id-meum fecêre multa, & persuasêre, Sermone hoc, cujus panegyrim Generosâ præsentia

a

tuâ

Præfat. miscellan.

Tertull. l. de idolol.

c. 10.

Sen. ep. 88

2. ad Corinth. 3, 6.

EPISTOLA

tuâ illustrare olim volueras, lucem publicam
 experiri, ne, quod in adagione est, in doliô
 figulinam ordiret, populi quidem reprehen-
 sionem, figulorum verò invidiam, quæ ipsa
 pro seculi hujus in malignô cachexiâ in
 proclivi est, provocarem. Eum si eô vultu
 & prothymia, quâ recitatum audiebas, jam
 typis exscriptum & per chartam internun-
 ciam T E adloquentem susceperis contrâ
 malevolentum lingularum aculeos (*fiet: ut
 hoc avum est*) protecturus, & pro propriam
 congenitâ humanitate feceris, & irremunc-
 rabili beneficiô me antè-tuum T I B I denuò
 oppigneraveris. Et certè illa tua & in quos-
 vis bonos laudabilis, & in me ipsum nullâ ob-
 livione recondenda humanitas & clementia;
 immò illa per orbem hunc decantatissima
Pietas, Justitia, Benignitas (quæ virtutum
 trias illustres perfectissimatis titulos, & apud
 nos T I B I peperit, & apud posteros, si qui e-
 runt virtutum æstimatores, cum veneratio-
 ne promerebitur) illudque summum fidei &
 devotionis vinculum, quo T I B I obstrictum
 me habes, an non tale quid jamdudum à me
 exposce-

exposcebant? Σπαρτιάτας ἢ λόγχη γιωρίζει, ὡμῶς
 τῆς Πιλοπίδας τὸν μέγαλ' Οὐμίσιον λόγιον. Ut Spar-
 tiatas lancea, (statim enim ut è terrâ
 prodibant, unde Γηγεῖς, erant lanceati)
 humerus Pelopidas: Ita magnum Themi-
 stium erudita prodit facundia, Gregorius
 Nazianzenus olim: Ego veriùs dixero;
 Principes virtutes illustrem Ruzonum à
 Plavven familiam ceu nota gentiles Ἐ-
 σμαῖα σύμφυτα. TIBI VERÒ, Heros Generosissime,
 etiam genitiva sunt & verè Tua, verè bo-
 na, verè divina, & ne verecundiam oris tui,
 impari licet, commemoratione laudum tua-
 rum onerem, verè perpetua. His ut fruaris
 quàm diutissimè, utarisque ad subditorum
 salutem, Musarum patrocinium, tuum tuo-
 rumque decus supplex Deum Opt. Max. et-
 iam & etiam veneror. Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν ἀφορ-
 φέρομέν σοι, ΚΥΡΤΕ, oblationum in Ecclesiâ
 Græcâ formula olim erat: & ego Tuo iussu
 scripta, te præsente dicta & in Gymnasio tuo,
 quæ inde TIBI debebantur, obfero, tenuia
 ea quidem, sed quibus tam animus cultor &
 adfectus.

Aristot. l.
 de arte
 poet. c. 10.
 Epist. ad
 Themi-
 stium Eu-
 phraden.
 Sueton.
 Tiber.
 c. 68.
 Suet. Aug.
 c. 80.

Dius. l. i.
 apophth.
 Ebr. p. 28.

adfectus fidus exhibentis, quam spes majorum a me expectandorum precium & favorem conciliaverit. Nam & *ἔι θέλω τὸ θέλημα τῷ θεῷ*, quam nunc in Memoria fanō lateritiam, **TIBI, Heros Generosissime**, columnam seu votivam meritorum tuorum Lemmatibus insignitam tabulam, statuo, faxo maream aliquando conspicias, & me non degenerem Ruthenicæ familiæ servitijs natum medicum experiare. Annua votorum nuncupatio erat in principijs seu castrorum seu Capitolijs, *Hunc tibi, Juppiter, bovem cornibus auro decoratis vovemus futurum;* non concedam ego quidquam Ethnicæ pietati, sed cui me totum debeo, oblaris ingenij foetibus q. aliqua pensionis usura, reliquarum memor tamen, tantisper satisfaciam. Ita cum **T U I S** valeas incolumis, vivas felix, imperes venerabilis, & ut diu id possis,

De nostris annis TIBI Juppiter augeat annos.

Dabam Geræ tuæ Eid. Decembr. Julian.
Anni **clō** **lō** **CXXIII.**

Generosit. & Clem. tua

semper devotissimus & f.

deliss. Medicus

Thomas Reinesius D. p. t. Phys.

R. theo- Geranus.

*Tertull. l.
de corona
milit. c. 12.*

Σὺν Θεῷ παλάμα.

ET SI, DUM ME PEDE MEO METIOR,
& percontor penitiùs, plura sese mihi
obferant, quæ ab hac dicendi provin-
ciâ me deterrere & in subsellio auditorio de-
tinere poterant; nescio tamen, quî fiat, ut
vel eloquentissimi & gravissimi Oratoris
vim, vocem, & latera ad horulam mihi jam
concedi postulem. Neque enim vel Tulli
facundiâ, vel Demosthenis gravitate, vel Pe-
riclis autoritate inferiora sunt, vel cujuscun-
que tandem, quem aut nos, aut patres, aut avi
etiam nostri & proavi videre potuerunt, Ora-
toris stylo indigna, quæ hac vice ex hoc locô
ad Vos, *AUDITORES exoptatissimi, BA-
RONES generosissimi, Patroni colendissi-
mi, Collega amicissimi, Discipuli dilectissimi,*
fari constitui; **E G O** verò, ut verum de me
fatear, nec naturâ ad dicendum comparatus,
nec per juventutem hanc meam usu instru-
ctus sum; quô ipso facîle fieri poterat, ut quæ
eloquen-

eloquentissimis Oratoribus, ut vel vix loqui
 exorsi obmutescerent, vel parum scire, dextrè
 & feliciter perorarent, aliquando obtigisse
 meminimus singula, eadem hinc constituto
 mihi contingerent omnia. Verùm enim
 verò non tam me ipso, qui me intimius curat
 cum suppellectile novi, & vel primò intuitu
 displicebo fortè, quàm re, quam VOBIS pro-
 positurus sum, & quàm delectabimini, scio, fre-
 tus: singulari etiam clementia, insigni pru-
 dentia, admirandâ comitate, excellenti eru-
 ditione & summa attentione vestri allectus:
 quin etiam laudabili nec procul ab incuna-
 bilis illustris hujus Gymnasii prognato insti-
 tuto protractus, prodire in conspectum ve-
 strum nec renui nec dum erubesco. Devo-
 luntate enim *Illustris & Generosissimi Ba-
 ronis ac Domini, Dn. HENRICI Ju-
 nioris, hoc tempore Senioris, Rutheni, Dn. de
 Plavia, S. Sa. Casaria Mai. Consilarii & c.
 Dn. nostri Clementissimi, nutricii literato-
 rum benignissimi, cujus illustrem præsentiam
 mecum veneremini, A. & aulæ, & urbi &
 scholæ huic, quod felix fortunatumque sit,*
 operæ

operæ meæ in posterum debentur, medendoq; ac docendo utrinq; mihi laborandum. Tanto igitur Herois tanti iudicio obtemperaturus, ubi pro more verba mihi facienda sunt, priusquam operarum mearum publicum initium faciam, non possum dissimulare, genium meum intimis præcordiorum recessibus tantum non exilientem gestire, magnum aliquid & admirabile non modò vestris, qui hæc auditis, auribus, sed & omnium in toto terrarum orbe benè mederi cupientium, imò omnium de re medica iudicare volentium animis instillare. Metuendum quidem omninò mihi erat, ne quadruidi hujus meditationes, exque sæpissimè per negotiosas curas intercisæ, argumento sermonis hujus & VOBIS minus sufficerent: Quid tamen agerem? *Vt ille, quem nocte intempesta vis aliqua maior, puta incendium, rumor hostis aut ruina, dormientem è strato in lucem subitò pertrahit, satis habet vestem arripere, qua partes necessarias* (ita eas vocabant quibus viri sumus)

B 2

pudori

pudori tegat, coloris aut elegantia securus:
 Ita cum me violentia consuetudinis, & au-
 ctoritas vestra, A. in hanc cathedrę lucem im-
 paratissimum produxerit, satis habeo meam
 sive inertiam sive infelicitatem quovis velo
 obtegere? Audientiam, *spero*, mihi locus
 hic faciet & argumentum, quod DEI solius
 honori, *qui mirabilis est in consiliis suis, &*
veritatis, quę anima est regni literarij, & so-
 lius hominis meta, velificabitur: aliquam au-
 dientiam fortasse etiam brevitās de negotio
 amplo faciet, quam polliceor, & vestra, quam
 experior, benevolentia. Ad quod dextrę
 & dignę obeundum, tantum abest ut elo-
 quentissimi cujusvis Oratoris vim & linguam
 sufficere existimem, ut multo magis univer-
 sas ipsius Eloquentię subsidiarias copias im-
 plorandas arbitrer; vix ac ne vix quidem sco-
 pum Orationis hujus adsecuturus pro voto,
 nisi in vestibulo strigans voce præconia ex-
 clamem: CHEMIATRIAM, hoc est,
*mysticam illam philosophorum benę meden-
 di scientiam, illam corpora naturalia mista
 solven-*

Scal. Ex. 160.
 f. 3.
 l. de c. L. L.
 c. 63.

solvendi, soluta coagulandi, & hoc ipso pu-
 rum ab impuro per ignem medium separandi
 & occultum in corporibus mistis manifestan-
 di, ad medicamenta iucundiora tutiora &
 efficaciora concinnanda artem dignam esse,
 qua honestum in Academiis, Gymnasiis,
 Officinis pharmaceuticis, medicorumque
 imò doctiorum omnium collegiis locum obti-
 neat, conservet, & ad posteros aeterna suc-
 cessione propaget; & quod ratio hujus est,
 Medicinam ea ceu parte non minima &
 ad cognoscendum & ad agendum benè care-
 re nullo modo posse. Etenim quamvis illa,
 Alchemiam dico, divinum DEI omnipoten-
 tis munus, solidæ philosophiæ fons, clavis sa-
 pientiæ, arcanorum in mistis latentium scru-
 tatrix & detectrix, calumniis, uti arbores quæ
 juxtà vias sunt, saxis & fustibus solent, variè
 impetita & vanorum varorumque judicio-
 rum, injuriarum, livoris, & odij publici com-
 muni fato, quia in famæ alicujus limine jam
 erat, & naturæ humanæ vitio, q. victima
 B 3 fuerit;

fuerit; (quem omnium seculorum morum,
 & morosum morem execramur meritò,
 quod inertissimi, hoc est, ii quæ imperitiæ
 morbum malitiã cumularunt, de artibus, ut
 in apologo de lucinæ & cuculi cantu a finis,
 judicent) eam tamen in sacratissimæ Medi-
 cinæ complexum venire quotusquisque
 non videt, non intelligit? Cum quotquot ho-
 diè ubivis gentium in aulis Imp. Regum,
 Principum, in Academiis, in urbibus præcla-
 ris, medicinam faciunt, haut obscure gloriën-
 tur, se ad professionem felicitatemque suam,
 tam in cognitione scientificâ quàm in actio-
 ne prudente & decente consistentem, neces-
 sarias accessiones ab arte Chemica petere.
 Medicinam veterum olim tam variis & co-
 piofis Chemicæ industriæ artificiis caruisse
 quoad artis essentiam non negavero: Sunt
 enim distinctæ artes; fuit etiam abstrusa quo-
 vis tempore & in abditis sapientum sacrariis
 secretò detenta, quin & mysticis eloquiis in-
 voluta à possessoribus suis, qui sibi ænigmati-
 bus istiusmodi divinitatis cujusdam suspicio-
 nem & admirationem conciliabant, & ob
 inde

inde natam vel visam difficultatem à promiscuo vulgo neglecta, neq; unquam solidè exculta CHEMIA: Eius tamen necessitatem, quoad usum meliorem, duo illa medicinæ lumina & columina, Hippocratem & Galenum non agnovisse, religio esto suspicari, injuria præfractè & rabiose declamare. Vide enim mihi vel Galenum solum: Is ipse de aceti partibus heterogeneis calidis & frigidis edoctus, *periculum se fecisse, ait, posset ne invenire artificium quoddam, quo segregarentur partes eius calida à frigidis, ut in lacte: & paulò post segregationis modum subjungit, innatare, inquit, aliquid quod sit aquosum, & frigidum, aliud quid instar facis in vino subsidere, quod sit calidum:* En adparatum verè Chemicum: phlegma, aquosa partes & insipida aceti calore leni exuguntur, cui tamen acidus volaticusque spiritus, qui seorsim excipiendus erat, ammixtus est: è facibus siccis igne vehementiore acetum radicatum, quod vocant, liquor acerrimus & calidissimus acido sale prægnans succedit. Ratione

si simpl.
med, fac, etc

ad paratum
verè chemicum
phlegma, aquosa
partes & insipida
aceti calore leni
exuguntur

tione, quâ plurimum polluit, adsecutus est vir
 doctissimus, quod ἐργάται Chemici χειροτεχνίας
 exequuntur. Et qua fronte Galeno Che-
 miæ notitiam detrahent ij, qui vel inde rudi-
 tati & locordix suæ pallium quærunt, vel fa-
 mæ viri supra famam & laudem omnem in-
 sidiantur, & temerè contradicunt, cum ne-
 quid de Aristotele dicam, Dioscoridi Anazar-
 bæo & Plinio naturalis historix conditori
 σκευασίας, τεχνουργήματα & operationes spageiri-
 cas principes cognitæ & usitatas fuisse, pro-
 bari facile possit; alterius verò *de materia
 medicâ* libros diligentissimè legerit Galenus,
 ut ex VI. de simpl. medic. fac. præfat. & XI;
 & 4. de comp. medic. sec. loca patet: alterum
 verò etiam ætate quam proximè attigerit, si
 veri sunt, qui eum annos centum & quadra-
 ginta vixisse tradunt. Sine dubio, si in Chal-
 dæorum, Ægyptiorum, & Arabum, genitalia
 quasi Chemix, tempora incidisset, pro divini
 ignei que ingenij sagacitate multa feliciter ar-
 ripuisset, illustrasset, & docuisset, quorum,
 culpâ tamen seculi, non suâ, eum exactam,
 nullam habuisse notitiam fateamur. Qui
 expor-

Libav. l. 1.
 Ep. Chym.
 26.

l. 2. Ep. Chy.
 30. 31.

Castellan.
 vit. ill. med.
 p. 118.

exportandi opobalsami & bituminis Judaici
 conspiciendi gratiâ Palæstinam Syriae itine-
 re difficili adierat; qui videndi humani
 σκελετύματος desiderio (Ipse enim tum in si-
 mijs secandis tantum fuerat occupatus) Ale-
 xandriam, ubi percelebre ab omni antiqui-
 tate floruit Medicinæ & Anatomices stu-
 dium, *Censorino* & *Ammiano Marcellino*
 testibus: qui ut quæ de terrâ Lemnia ammi-
 xtôq; ei caprinô sanguine apud *Dioscoridem*
 legerat & vulgò ferebantur, verane essent co-
 gnosceret, in Lemnum insulam: qui cadmiæ
 & pompholygis in usum civium suorum Per-
 gamensium advehendæ ergò in Cyprum na-
 vigaverat: qui sola res naturales investigandi
 cupidine Lyciam, Ciliciam, Phoeniciam, Scy-
 rum, Cretam, Ægyptum peragraverat: Qui
 ἐλευθέριον se nominat, καὶ εἰ ὅλον τὸν βίον ἀλήθειαν
 ἐσπύσθηεναι, *in toto vita soli veritati, non so-*
Et a huic vel illi studuisse, ait: Quem non pu-
 duit ab advena Ægyptio, ignoti commatis
 homine, multa experimenta accipere, eaque
 scripto consignare; eum quid facturum fuif-
 se putatis, *Auditores*, si vel *Hermetem*

De die nato
 c. 17.
 l. 22.
 l. 9. simpl.
 m. f.
 l. 5. c. 73.

Comm. 3. in
 l. Hipp. de
 rat. v. in a-
 cuto

2. simpl. t.
 l. de med.
 exp.

C trisme-

trismegistum in Ægypto artem magni & perfecti magisterij docere, vel *Gebrum* Mauritania regem in Africa metallurgiæ & transmutatoriæ arcana tradere, vel *Averrhoëm* in Arabia tincturam philosophorum exponere, vel *Avicennam* in Perside Chemica secreta divulgare, vel *Arnoldum Villanovanum* in Gallia, *Lullium* in Hispania, *Bachonem* in Anglia, *Paracelsum* & alios in Germania scientiam de occultis magorum seu sophorum profiteri fama cognovisset, quid facturum eum fuisse putabitis? Pro inexplebili discendi desiderio suo nullis laboribus (erat enim φιλοπρωτος) nullis sumtibus, nec tempori pepercisset, nullas difficultates extimuisse, nullum periculum subterfugisset, nullam recusasset conditionem & occasionem, quæ arti nobilissimæ perdiscendæ fecisset.

Et quid inde, si vel omninò prisci hi ignorarunt, si non excoluerunt? *Crescunt scientia cum ingeniis, & non negaverim*, uti eleganter *Seneca*, fuisse veteres alti spiritus viros &

Ep. 90.

vos $\text{\textcircled{E}}$, ut ita dicam, à Diis recentes: neque
 enim dubium est quin meliora mundus non-
 dum effatus ediderit: ingenia tamen omni-
 bus consummata fuisse pernego. Non in uno
 Hippocratis & Galeni pectore Deus clausisse
 medicinam putandus est, quin locupletior,
 ornator & perfectior opera posterorum
 communi, & inter eos, etiam nostra evadat;
 Nullum perfectum $\text{\textcircled{E}}$ magnum opus repen-
 tē fit $\text{\textcircled{E}}$ una accessione, totamq; suam expo-
 sitionem ab uno instrumento accipere potest,
 ipsius Galeni testimonio: qui & non obscure
 laudat, si quæ priores multorum annorum
 spacio invenerunt, posteriores accipientes $\text{\textcircled{E}}$
 his addentes rem compleant atq; perficiant.
 Et adserere lubet, ut Hippocrates & Galenus
 plurimos in longæva & vegetiore illa ætate
 feliciter & facilius etiam sine adminiculo artis
 spageiricæ sanaverint, tamen & plures citius,
 tutius $\text{\textcircled{E}}$ suavius sanare potuisse cum eo,
 quod dubium non sit, quin aliqui obierint
 medicamentorum, quæ morbi requirebant,
 C 2 legitimè

l. 6. defen-
 tent. Hipp.
 & Plat. c. 6.

1. aph.
 comm. 1.

Petr. disp.
 Inaug.
 EVAIT. 4.

legitimè præparatorum defectu; & nos ne
unicum quidem, nisi superficialiè ægrotum,
posse absque Chemia. Omnia nunc cum
lenescente mundo vergunt in deterius: im-
becilliolem jam mortalium naturam quàm
antiquitus, non solum circa corporis statu-
ram & vigorem, sed & circa vitæ spacia anim-
advertimus. Certè gigantum progenies

Virgo iam decrescebat Homero:

Juven. sat.
XV.

*Terra malos homines nunc educat atque
pusillos,*

& qui per momenta decrescendi ad solutio-
nem ad interitum usque pergant: Tot enim
patrantur facinora in victu veteribus inco-
gnita: tot nobis ferculorum varietates &
struices patinariæ, ut ad servitium gulæ nati
esse videri possimus: tot poculorum novita-
tes & prodigiosa bibendi ingenia, quot cla-
dis myriadas invehunt, quot monstrosas
morborum facies efformant, & in theatro
seculi hujus medicis obverti faciunt, quo-
rum partim stipendium absurdissimi deside-
rij primæ parentis, partim hæredium est &
supplicium luxuriæ nostræ, facie multifa-
riam

riam fucatâ ut novi videri possint? Regiones
 etiam & temperamenta differunt ab illis ve-
 terum; BRASSICA olim frugalibus Romanis
 panacea fuit, opinionemque quoslibet præ-
 cavendi morbos sustinuit: at cur idem hodiè
 nemo ab ea expectat? HELLEBORUS ALBUS
 Anticyris salubriter bibebatur: at cur idem
 Hippocrati ob convulsiones ex usu notatus?
 Cur Mesuæ, corporibus sui temporis mole-
 stus; imò sicut venenum præfocans, & mi-
 nans accidentia terroris? Quî, Matthiolo
 teste, succus radicum ejus venenum præsen-
 taneum est feris, si sagittæ eò linantur?
 Persea arbor, si Dioscoridi, Galeno, Theo-
 phrasto credimus in natali Perside fructum
 fert adeò noxium, ut edentes interimat: in
 Ægyptum verò translata esculentum. CICU-
 TA Attica & Megarensis Socratis supplicio
 nobilis, etiam L. Corneliâ inter venena relata,
 in Germaniâ Gallia plurimisque Italiæ locis
 præterquam quod copiosè sumta stuporem
 inducat & mentem perturbet, non adeò ex-
 itialis nascitur. In Liguribus verò Taurinis

C 3

pro

5. aph. 73.
 4. aph. 16.
 Sect. 2. medi-
 cin. laborio-
 se solven-
 tium cap. de
 helleb.
 l. 4. Diosco.
 c. 146.
 Epist. l. 3.
 f. 127.
 l. 1. c. 146.
 l. 4. histo.
 plant. c. 2.
 l. 2. de alim.
 fac. & l. 2. de
 comp. med.
 κατὰ τὸ π.
 Matthiol.
 Diosc. l. 4.
 c. 74. f. 773.
 lib. 6. c. 116.
 fol. 988.

2. de alim.
facult.

Quercetan.
Pharm.
dogm. resti-
tut, c. 30.

Scal. Ex. 153.
f. 5. & 8.
Monard. de
Simpl. med.
l. 3. p. 30.

pro delicijs habent in acetarijs sifari sapore
additō etiam elogiō salubritatis. ARUM Cy-
renis minimum medicamentosi minimum-
que acrimoniæ possidet, adeò ut in cibis vel
rapis utilius habeatur, GALENO teste: si-
demque ei facit ager Bambergensis, in quo
dulcem ferè & linguam non pungens ari ra-
dix provenit: at in Italia, minori Asia, Ger-
maniae Provincijs alijs, calidissima acerrima
& mordacissima, quæ & in tangentum ma-
nibus pustulas excitat & cultro ferreo tracta-
ri vel secari non debet, ne sal ejus, quem copi-
osum habet, peregrinam ferri qualitatem,
cum simili salinâ natura sibi adsociet. Nec
minori admiratione dignum est, omnem Ju-
CAM (ea planta est, è cui⁹ radice expresso prius
& abjecto succo, qui lethalis, siccatam ad solē
farinam ejus aqua subigentes, panem suum
conficiunt Indi, & quò etiam-nunc Lusitani
& Hispani ibi vivunt) in continenti nascentem
salutarem esse, ejusque radicem edulem,
succum verò & potabilem: eam autem &
succum ejus, quæ ad S. Dominicum prove-
nit, illique alteri per omnia similis est, qua-
cunque

cunq̄ue tandem ratione comedatur, perime-
 re: Tanti nimirum locorum indoles mo-
 menti est, ut, quod salubre alimentum in con-
 tinenti præbet, id in insulis sit venenum.
 Neque verò putaverim adeò absurdum fore
 quenquam, ut quia Hippocrati *lues Nea-*
politana seu potius Indica, merx per
 Hispanos ab Indicis prostibulis in Ita-
 liam & Galliam illata, quæ tamen Ame-
 ricam jam à mille amplius annis exercet, et-
 iam Germanis infauſtâ transplantatione
 vernacula facta, non innotuit: quia ipse de
Scorbuto, stomacace & scelotyrbæ Plinij, in
 hybernis Drusi Germanici ad Rheni ripam,
 primùm grassari visò, & regionum septen-
 trionalium Oceano Balthico Begicoq; sinui
 confinium incolis familiari, & jam in ipso
 Germaniæ meditullio colonò factò, nihil vel
 obscura pauca: nihil de *febre malignâ por-*
phyroide, petechiali seu lenticulari cavso
 similima, in Ungariâ primùm in castris ad
 Comaram grassari visa & cum exauctora-
 to milite in vicinam Austriam, Boëmiam,
 inde

Scal. Ex. 1875.

f. 19.

Circ. annu

1493.

l. 25. c. 807.

N. H.

A. G. 1567.

inde ad omnes Germaniæ angulos proferre cognita: ea quæ recentiores & ἀντιόχοι de ijs solertissimè prodiderunt, pro reijculis inutilibusque novellis habere velit. Multa scivit scripsitque HIPPOCRATES, aliqua ex iis antiquavit GALENUS; plura adinvenere subsequæ Græci, Arabes, Latini, & post hos Itali, Galli, Hispani, Germani, & vehementioribus valere iussis mitiora priscis incognita substituere: *ut nemini dubium esse possit in hanc rem penitus intuenti, quin inventa Nostrorum cum Maiorum inventis conferri: pluraque debeant anteferri.* Hisce, inquam, omnibus & singulis pro inventis ὑπερεόν, gratias & gloriam: *occultator enim laudis aliena furi par est:* pro omisis & in spicilegium posteritati relictis veniam debemus; pluraque indè hodieque inveniuntur & propalantur salubriora, compendiosiora & splendidiora, quod horti Botanicorum florentissimi, theatra Anatomicorum ad admirationem adaucta, tabernæ medicamentariæ instructissimæ comprobant. Quo loco vel in primis habenda

Bodi. meth.
hist. c. 17.

benda ea, quæ Lusitani quidam, *Garzias ab Orta* pro Regum Lusitanicorum in Indiâ, *Nicolaus Monardes Hispalensis, & Christoph. à Costa Burgensis* in Hispania Medici de Peru, Pegu, Cambajæ, Goæ, Chinæ, Zeilan, Madagascar, Malavar, Javæ, Guinæ, & cæterorum novi orbis regnorum insularumque spolijs amplissimis, plantis, floribus, radicibus, seminibus, lapidibus, resinis, animalibus, &c. magno numero inde ad nos venientibus candidè communicarunt; quorum pleraque nec Hipp. nec Gal. imò nec ijs Germanis nostris, qui ante hunc annorum centenarium vixerunt, innotuere. **GARYOPHYLLA** tam ad cibos quàm ad medicinas magni usus sunt; ea tamen ignoravit Galenus: *tres sandalini ligni species, cardamomum, camphorâ, grana Chermet, rha-Barbarum, mechoacan, sassafra, guaiacum, bezoar, contrayervam*, alia nobis pariter usitatissima & utilissima: *Cinnamomi seu canella* in Italiâ Galeni temporibus magna fuit penuria, adeò ut nusquam nisi apud Impp. reperiretur, qui ad

congib **D** mirabi-

Pancir. nov.
reperit. 4.
Bellon. ob-
serv. l. 2, c. 100

l. 13. c. 19.
N. Hr

l. 21. c. 34.
Iof. Scal. de
re numm.
p. 41. & 50.

mirabili custodia id adseruari curabant, quod hodiè vel in cuiusvis Corydonis perâ reperias: neq; enim eam litem, quam Matthiolus, *cinnamomum Dioscor. Et Græcorum omne periisse, ut balsamum in Judea*, movit, meam hîc facio. Undè GALENUS sese, cum Imperatori Severo Theriacam componeret, cinnamomum tempore Trajani, Adriani & Antonini lectum & custoditum in antidoti structuram adsumsisse commemorat, & PLINIO teste *Cinnamomi pretia fuere quondam in libras denariorum mille;* quibus hodiè vel triginta ejus libræ emerentur, si denarium intelligas, ut & vult PLINIUS ipse, drachmalem, & qui quater appensus staterem conficiat. Beatos, scio, nos prædicarent duo illi medicinæ parentes, si quod per Comicum *Julio Casari Et M. Tullio Ciceroni* contigit, ut reduces ab inferis coràm *Harminiû, Ariovistum, Marsum, Cambrivium,* alios Germanorum barbarorum strenuissimos duces viderent, & ipsi redivivi discipulos & filios parentibus suis non inferiores nec indignos

dignos conspicarentur. Doctrinam difficilissimam, utilissimam tamen & maximè necessariam *de Crisibus, de diebus Criticis eorumq̄ causis* accuratissimè docuere senes Couus & Pergamenus; visuri tamen & admiraturi essent ingenia *Hieron. Fracastor I, Auger I Ferrer I & Julii Caesaris Claudini*, qui tam doctè excogitata multa in Operibus super hac de Crisibus materia publicatis addiderint, rectius plura docuerint, & optimè plurima innovarint. Auditurus & admiraturus esset GALENUS (qui doctrinam DE PULSIBUS non min⁹ necessariam, quàm laboriosam tot libris artificiosè descripsit, vel eò unico ingenij sui vires expertus) Patavij è cathedrâ publica profitentem *Sanctorium Justinopolitanum* & de *pulsilogio* suæ inventionis instrumento, quo omnes pulluum differentias dijudicare solet, ingeniosissimè, novo planè exemplo, differentem: quin & in eodem SANCTORIO admiraturus esset, ARTIS STATICÆ, h. e. de ponderandâ insensili transpiratione, in quolibet individuo, artificiosissimam constitutionem &

D 2

singul-

Tom. 2. de
morb. mul.
l. 1. f. 2. c. 16.
& l. 4. f. 3.
c. 26.

singularem expeditissimamq; ejus peritiam.
*Pueri scilicet sunt eum Hippocrate & Gale-
nô collati genuini medici alij in collo gigan-
tum, & vident omnia quæ vident illi, & a-
liquida amplius, ut è Guidone scriptore chei-
rurgiæ barbarô loquitur Rodericus à Castro.*
Et quæ injuria erit Hippocratis medicinam
talem esse cui aliquid addi possit & debeat, di-
cere? Fatetur ipse eam nec ab Æsculapio nec
à se absolutam, & sapientis cogitationis opus
esse, invenire aliquid eorum, quæ nondum in-
venta sunt, quod ipsum notum esse præstat
quàm occultum, similiter semiperfecta ad
finem perducere aut absolvere; at verborum
inhonestorum arte ad ea, quæ ab alijs inventa
sunt, confundenda promptum esse, nihil qui-
dem corrigendo, eorum autem qui aliquid
sciunt inventa apud ignaros calumniando,
proditionem naturæ suæ & imperitiam esse.
Fatetur GALENUS & suam ejusmodi esse:
*pluraq; inveniri vidit ipse, quæ apud veteres
inventa non fuerunt, veluti quod Romæ tunc*

exco-

excogitavit quidam, quomodo acrochordonas & myrmecias ore lanet. Fatentur medici posteriores, qui ab Arabibus Galenicæ supplementum petierunt. Quid quod ipsis Chemicorum operibus & experimentis quotidie suæ fiunt per *περὶ τῆς ἀποκαθάρσεως τῆς ἀποκαθάρσεως* accessiones? *Colcotar vitrioli* aquæ pluvie stillatitiæ calentis crebrâ adfusione & decapulatione eluitur tam diu donec in aquam omnem saluginem deposuerit: fit aquæ ejus super leni cinerum igne evaporatio, & restat materia alba exiccata, vulgò *SAL VITRIOLI* dicta: Hic liquore aliquo stomachico rursus solvitur, solutum colatur & inspissatur, reperitur *alcali candidissimum colcotarinum* dictum. Eum, siue salem siue aliam substantiam nuncupes, in fædos ulcerum putridorum, verminosorum & malignorum sinus, vel vino solutum, vel convenienti unguento ammistum & molibus petijs illitum, demersum, ea efficaciter repurgare, flaccidas carnes adstrictione sua corrigere & aptas sanationi reddere *MINDERERUS* & *ANGELUS SALA*, uterque magni nominis, docuerunt: *QUERCETANUS* aquam

D 3

antipo-

l. de Chale.
c. 8. anat.
Vitr. p. 14.
Pharm.
dogm. rellig.
c. 7. p. 119.

antipodagricam suam eo nobilitat, ideò fortè, quod urinâ, vinô, aqua guajaci &c. solutus & articulis dolentibus adplicitus consumat materiam quæ influxit, fluentem sistat, & œdemata in cruribus cachecticorum calcis vi-
 væ diluto colato ad purum solutus discutiat, ut vult LIBAVIUS. Ullum ejus internum, quod specificâ quadam facultate pulmonibus ad-
 versetur, dissuadet MINDERERUS: SALA, ana-
 tom. Vitrioli prior. edit. *se eundem ad eum usque diem non esse expertum*, ait: *Eo tamen edit. alterâ sapissimè se usum, esse optimum vomitorium deterisivum phlegmaticorum in pectore & ventriculo humorum*, quod de copparosa in aqua rosarum aliquoties soluta & coagulata Matthiolo etiam notum est, *quo tutò uti liceat*, (quâ notâ & QUERCETANO in epilepsia & aliis capitis adfectibus: LIBAVIO in ventriculi camarinâ expurganda com-
 mendatur) recensitis in epilepsia, asthmate, catarrhò suffocativo, felicitis successus historiis quas & ipse observationibus proprijs locupletare possem, scribit: alij deturbare enectos
 lumbrici

Syntagm.
 arcan. Chy.
 l. 2. c. 27. f. 99

p. 141

In Diosc. l. 5.
 c. 74.
 Intetr. p. 153.
 l. 8. atc. Chy.
 c. 38. f. 463.
 & apocal.
 Herm. p. 1.
 c. 14. f. 276.
 Emetolog.
 p. 246. &
 seqq.

lumbricos & colicos dolores sedare: alij etiam per urinas & sudores purgare perhibent. Ita quod ante omninò ignotum, quod suspectū, quod externis tantum usibus dicatum erat, esse expertum medicamentum, tutòq; & salubriter intet interna sumi, dies docuit, & sine dubio solertes naturæ investigatores, quibus inventa majorum suo etiam studio excolere amplificare & perficere seriò in animo sedet, docebit plura. ARCHIMEDES Syracusanus, *in quo tanta machinaria scientia facultas fuit, ut navim onustam* (verba sunt Sabellici) *solus remolitus sit, traxeritque quò voluit, cum ingens vis mortalium ne movere quidem loco quivisset: Archytas Tarentinus* hoc opere clarus fuit, quod ligneam columbam certâ ratione compegerit, quæ aërem semel sortita perpetuo volatu per ipsum inane spiritu intus inclusò agebatur, nisi solidum aliquod offendisset corpus: At si in Angliam vel hoc ipso die venire ipsis cōtingeret, Westmonasterij Trinobantum videret & admirarentur *perpetuum mobile Cornelii Drebbel Batavi*

l. 10. Exemp.
c. 8.

Batavi sempiternos siderum motus tempo-
 rumque vicissitudines & Oceani reciproca-
 tiones ad momenta & puncta in ævum repre-
 sentans: viderent & admirarentur ejusdem
 artificis organum Musicum, cœlo sereno sua-
 vissimam harmoniam nullo digitulo tactum
 edens ab anima mundi seu spiritu insensibili
 & astrali, in sphæram & instrumentum illud
 artificio chemico vi magneticâ attracto, in-
 fuso & concluso, moveri, rotari & continuari.
 Quid ANAXAGORAS CLAZOMENIUS, qui cœ-
 lestium literarum scientiâ prædixit, quibus
 diebus saxum è cœlo esset casurum: quod &
 vehiculi magnitudine colore adustô interdiu
 decidit ad Argos flumen, quod posteritas mi-
 raculi loco visere est solita. Quid, inquam,
 ille, & Astronomi veteres omnes, si viderent
 & legerent, esse inter Germanos Astrologum,
 qui Comeram quem per proximum bime-
 stre supra horizontem nostrum à nato Salva-
 tore centesimum tricentesimum quintum,
 in plagâ Orientali & sub Libræ dodecatemo-
 rio flagrantem mirabundi vidimus, ab ali-
 quot mensibus prædixerit: Dignum, cui ut
 BERO-

BEROSO Attica civitas in Gymnasio statuam
 posuit inauratâ lingua ob certissimum even-
 tum eorum quæ prædixerat ; dignum , in-
 quam, cui astronomicæ scientiæ testimonium
 totus Christianus orbis solenniter perhibe-
 ret, & solertiæ præmium memoriam æviter-
 nam statueret. Quid acutissimus philosophus
 & medicus, THOMAS ERASTUS, ante hos tri-
 ginta annos professor artis Basileæ, & qui i-
 plius vitulâ ararunt hætenus philosophi &
 medici alij innumeri ? Quid, inquam, illi, si
 audirent & legerent, quæ *de conficiendo auro,*
 quod vocant, *potabili,* vivo, regenerato, plus-
 quamperfecto, & in omni liquore solubili
 probatissima scripsere nuper PENOTTUS &
 CROLLIUS : si viderent etiam & vel manibus
 palparent, aurum magistraliter sine corrosi-
 vò, sed cum menstruò universaliter temperato
 & permanente præparatum, inque quovis li-
 quore solubile, cujus doses aliquot *aula Cas-*
sellana & vicina Academia Marpurgensis
Medicis, quos vivos omnes, ut alios taceam,
 testes appello, ex Angliâ misit, aliisque in An-
 gliâ ipsi familiariter conviventibus Germanis

E commu-

Sala Chry.
fol. 52.

communicavit *Franc. Antonius Londinen-*
sis, vel hoc unô celeberrimus? (in quo tamen
 artificio quid alij desiderent, non nescio:)
 Nonne vel inviti fatebuntur, se aliquid, & qui-
 dem hoc inter ea, ignorasse, nonne admira-
 buntur, nonne amplectentur, quam insanis
 clamoribus & nescio quot ratiunculis per au-
 ditoria plerarumque Academiarum explo-
 sam, prostratam, conculcatam, laceratam, tri-
 umphatam exterminaverant *de auro potabi-*
li possibili doctrinam? *Inscitia argumentum*
esse sine ratione sufficiente iis, qui artis cuius-
dam fundamenta nobis iecerunt, contradi-
cere, è Scaligero discere poterant, & rustica
 lima dignam esse à propria autoritate nega-
 tivè aliqua de re factam collectionem. Vide-
 ant ergò illi, qui vel errore populari dementa-
 ti, pulcerrimarumque rerum ignorantia oc-
 cupati, vel placitorum, quæ seu confinxerunt
 ipsi (*ἐκαστὸν γὰρ αὐτῶν τὸ βδέμα μάλιστος γλυκίον ἢ γείται*)
 seu à præceptoribus non melioribus aut pra-
 vè intellectis hausêrunt, amore suaviter ebrij
 & inter crassissimas obscuritatum nebulas
 adhuc

adhuc in specu Platonico sedentes errare
 cum multis malunt, quàm cum paucis sobriis
 benè sentire: vetera & sua extollentes, recen-
 tium & alienorum incuriosi: Ita scilicet τὰς
 ἀπορίας αἰ κύνες μιμῶνται, ita *vara vibiam se-*
quitur, ut quos ZAS IUS, quod communem
 opinionem sequerentur tantum scutò anti-
 quæ vel præceptoræ autoritatis freti, non sol-
 liciti quàm juri vel rationi consentanea statu-
 erent, OVILLOS DOCTORES vocare consuevit,
 GRUINOS non ineptè nominaveris. Ut enim
 gruib⁹ mos est unam volentem sequi omnes:
 ita hi conspiratò q. favore non ex animi ra-
 tione verisq; fundamentis in sententias præ-
 decessorum suorum ruere animadvertuntur;
 Galenum, cujus sputa lingue, audirent, & se
 præ amore ducum suorum ἢ μόνον κωφῆς ἀλλὰ
 ἢ τυφλῆς γίνεσθαι à dictatore, quem nec falli nec
 fallere posse credunt, discerent. Videant, ajo,
 illi, annon criminis læsæ divinæ majestatis &
 flagitij corrupti Naturæ genij rei sint, quan-
 do benignissimum DEUM nostrum condum
 bonorum suorum, non amplius promum:
 Naturam verò non matrem sed vel novercā
 2 nobis,

Drus. adag.
 Ebr. 3. dec. 3.
 Frch. 11. de
 fama l. 2. c.
 18. n. 20.

g. med. 2.
 locus.

nobis, vel *ita lassam & effatam ut iam nihil laudabile pariat*, arguunt. Quasi verò universus mundus reliquus, præsertim Christianus, plus videre & experiri potis non sit, quàm pauci viri ethnici, qui in plurimis enormiter errarunt; Videant illi *circumscripti & servilis animi homines*, quàm iniquè ex intellectu omnium rerum domino & Christianæ pietatis luce per Spir. S. gratiam collustratò mancipium faciant alienæ libidinis, & quàm stolidè inventis per Dei gratiam frugibus, glandibus vesci, & excogitata veste textili corticibus tegi & infectis pellibus amiciri malint. Veteres saltù se in equos coniecisse, eique reitrones & stipendiarios milites districtò ad-suefactos legimus; & quia ea equos conscendendi ratio præsertim armatis difficilis erat, viocuri in lateribus viarum locabant altiores quosdã lapides, è quibus levi negotio possent tandem inventæ sunt Theodosio M. imperante stapedæ equorum conscensionem adimnicula: has si quis, quod recentius repertæ, resecare ephippijs & cum laboriosâ veterum conscensione id compendij commutare vellet,

Arnob. l. 2.
adv. genti.

P. Victorius
var. lect. l.
37. c. 15.

Briffon. l. 4.
antiq. sel.
c. 12. & 8.

Pancirel. th.
var. lect. l. 2.
c. 43. & l. 3.
s. 261.

let, quid quæso vulgò auditurus esset? Nonne ludibrium suo contubernio deberet miles, qui quod illos è veteribus Germanis Bojorum, Cheruscorum, Æduorum, Alemannorum, Batavorum, Noricorum, Frisiorum, sive reges sive duces, *Chryxum & Matalum, Sesithacum & Segimerum, Uirdomarum & Litavicum, Urcisinum & Randonem, Civilem, Vocionem, Malaricum*, alios sive equites sive pedites spathas prælongas è catenis ferreis ad dextrum latus dependentes gestasse ex historijs vel picturis didicerit, consuetudinis antiquæ vitium sibi adfingeret, & sinistro femore religatum dextro aptaret gladium, evaginationem ejus min⁹ commodam sic futuram non cogitans, & causam gestationis veterum, ut quorum sinistris scutum ad staturam hominis porrectum, (*ἀνδρομυκῆς* Diodoro) suspensum erat, ignorans? Certè simillimi sunt *κακόζηλοι* illi & superstitiosi antiquitatis imitatores ne dicam an adulatōres ridiculi Atheniensi cuidam Cleisopho, qui quod Philippo Macedoni regi suo oculus alter effossus esset, eodem oculo fasciis

E 3

obligato

Sil. l. 4. Liv.
l. 26. Amm.
l. 31. Strabo
l. 7. Cæsar
comm. VII.
Amm. l. 17.
& 27. Tac.
l. 4. annal.
Cæs. com. 71
Amm. l. 27.

Diod. Sic.
l. 4.
De Romanis
Polyb.
l. 6.

obligato in publicum prodijt, & cum regi alterum crus luxatum esset, eodem claudicare conspectus est, & si quem cibum acrem rex ori admooveret, vultum contraxit Cleisophus, quasi eò quoque ipse vesceretur: mirumque adeò & malum non leve est, ea *mortalium vel audacia vel pertinacia*, qui adfectant & *tuentur errores, quos ii, qui commisere, si viverent, emendarent.* Et ii veterum tanti sunt admiratores, tamq; insani amatores Chemicomastiges, cur artem quã vel ἀπὸ Ναρῶν υἱαί, & vetustate cum aliarum quãvis certare non posse poterant CHEMIAM majestate suã indignam clamant, cur tanto odio insectantur, cur proscribunt & *morte puniri suadent eos, quicunque aliis in sanando remediis, quã consuetis & ordinariis* (Hippocr. & Gal. per usitata Dispensatoria, quæ vocantur, descriptis) utantur? Certè aut turpiter *avίσοι πύρις* & ab omnis antiquitatis sacre profanæque notitia exclusissimos, qui tamen in concilio Jovis velut Æacus enutriti sibi videntur, eos esse liquet; aut insigniter impudentes

Qui

Césura schol
la Paris. su
per Querc.
l. de prile.
phil. v. med.
matern.

Qui nocte lucem, nigra vertant candidis
 & adfusâ limpido veritatis & rationis fonti
 cæcarum opinionum sepiâ aufugiant.

Cainitis, & à diluviô Chamæis & Nim-
 rodæis per Babyloniam & Chaldæam in O-
 riente, artium omnium minerâ, CHEMIÆ
 primas origines & culturam deberi vel inde
 quis probaverit, quod hocce primam Remp.
 indultu sapientissimi monarchiarum condi-
 toris DEI constituisse, & in mortales alios im-
 perium sibi sumsisse & exercuisse divina in-
 timent oracula, quod audax & immane faci-
 nus quomodo sine necessarijs ei rei artibus,
 confecerint & perpetuarint? Neq; verò quod
 autores satoresque agroscaat eos, qui verum
 DEI cultum proculcarant, & proavorum
 θεοσέβειαν integritatemque exuerant idoloma-
 niæ & omnis impietatis rei, id quidquam ejus
 dignitati officit, cum *non inspicere cantha-*
rum sed quod in eo, Ebræorum Thanaim ju-
 beant, & verè *sapientem* denominaturi, *eum*,
qui discit à quovis homine, nominent; de-
 benturque eò majores DEO gratiæ, quòd pro
 ineffabili bonitate suâ usibus vitæ nostræ &
 indi-

Iose, Iudæ F.
 Drus. adag.
 6, dec. 11.

Benzoma
 apud Drus.
 apophth.
 Ebr. & Arab.
 lol.

indigentia etiam per homines malos prospere-
 xerit. Quin Laconas hinc imitatur, qui sen-
 tentiam ab improbo dictam, siquidem Reip.
 utilis esset, quod saepe etiam orator valde op-
 portuna loquatur, a viro bono reperi jube-
 bant, ne mali cujusquam consilio usi videren-
 tur, & salutari tamen monito locus daretur.
 E Babylonia in eadem Chamaeorum, Mizrai-
 mi scilicet, imperio parentem Aegyptum fa-
 ma artis pervenit: Haec incrementa illius &
 florentem adolescentiam, ut Chaldaea incu-
 nabula, vidit, suumque illi nomen, quod nata-
 les ejus alteros simul indicaret, imposuit. A-
 gyptus enim Africae frons & pars primaria,
 Plut. teste, ab indigenis sacerdotibus CHEMIA
 vocabatur, & ut D. Hier. *usque hodie Aegy-
 ptiorum lingua Ham*: idque a Chamo terra-
 rum illarum ab Aegyptu ad extremas Aethio-
 piae maritimae oras domino: quem in Ham-
 monem Libycum seu Jovem suum, (*Ἰαμὼν ὁ
 παρ' Αἰγυπτίων ἰ' Διὸν ὁνοματῆς Διὸς*) ut Babylonios
 seu Assyrios Nimrodum in Belum, Aegyptios
 transformasse res est, non conjectura: Ut jam
 diligenter ineptire, juxta flumen puteum fo-
 dere,

l. de Iside &
 Osir.

l. quatuor. Ebr.
 in Gen. Ful-
 ler, miscel.
 theol. l. 2.
 c. 4.

Plut. ib.

dere, & ursâ præsentē vestigia ejus quærere mihi videantur, qui arti Ægyptiæ & barbaræ nomen è Græciâ petunt, & sacrô animi morbo pro adstruendâ falsâ originatione nec à convitijs abstinent. Fuêre apud Ebræos, Chaldæos, Ægyptios, Phœnices omnes artes pœnè senes & decrepitæ, cum apud Græcos infantes quasi essent; & novissimi Ebræorum sapientes & propheta *ούρχεροι* antiquissimis Græcorum Sophis; unde & Ægyptius quidam sacerdos à Platone TIMÆO introducitur Soloni congerro; ô *Solon, Solon*, inquit, *Græci semper estis pueri: nec est quisquam è Græciâ senex, quin iuvenis semper vobis animus, in quo nulla est ex vetustatis commemoratione prisca opinio, nulla tempore cana disciplina. Hermes seu Mercurius*, sive quòd regio diademate, infula sacerdotali, & philosophica seu magica corona insignis, sive quòd lapidis philosophorum triplicis, animalis, vegetabilis, & mineralis artifex esset, sive ob tres primas substantias, quas ipse spiritum corpus & animam; Paracelsus & qui eum paulùm anteiêrunt monachi è mineralium classibus

Ios. II. c. Ap-
pionem: Euse-
seb. II. de
præpar. Ev-
angel, 7. &
seqq. Peter.
I. 4. de princ.
2. n. Morn.
de ver. rel.
Ch. Iustin.
M. parænet.
ad gent.
Reuchlin.
I. 2. de verbo
minif.

Clem. Alexo
I. 6. Strom.

classibus desumptis nominibus SALEM, SUL-
 PHUR, MERCURIUM vocarunt: (quæ nec prin-
 cipia Aristotelica nec elementa tollunt, sed &
 insunt ipsa, & succenturiantur ijs, ut propin-
 quiora, & sensibus notabiliora:). Sive quod
 de Trinitate oraculum ediderit, TRISMEGI-
 STUS dictus, Noachi auditor, Chusi Chami
 filij præceptor & scriba Ægyptijs. Abrahæ
 temporibus præfuit, ijs leges, & literas tradidit.
 artisq; magni magisterij exercitio patriam to-
 tò orbe admirabilem & celeberrimam reddi-
 dit; & quod parentes liberis solent, augustum
 nomen suum, quam unicè excoluerat, & cu-
 jus adminiculò immensas regno patrio divi-
 tias pepererat, mysticæ huic philosophiæ, ut
 HERMETICA audiret, impertivit; visaq; est
 tum Ægyptus Orienti omni, quod ab artibus
 omnigenis lumen obtinuerat & nomen o-
 mne subtrahere, eripere, obfuscare; & qui
 Chaldaeos ob sapientiam omnifariam fre-
 quentare, admirari, venerari soliti fuerant A-
 siæ Europæque populi, jam q. sordentibus si-
 bi Assyrijs Ægyptiorum ambire commercia,
 suspicere felicitatem, auscultare sacra & do-
 ctrinas

Possev. ap-
 par. l. 1. c. 1. f. 104. Heurn.
 l. de primor.
 phil. barb.
 p. 17.

trinas. Hermeticæ hujus sapientiæ, veræ ma-
 giæ, & perspectivæ scientiæ, in qua & MOSEN
 eruditum fuisse STEPHANUS memorat, per Act. 7. 26.
 quam operationes naturæ cernuntur clarius,
 possessionem reges maximi & Sophi ingenio-
 sissimi CHALIDES, ORUS, OSTHANES, JACHE-
 NUS, sub Senuo rege ob singularem in sanan-
 dis agris prudentiam OSIRIS, h. e. multocu-
 lus, ut placet aliquibus, appellatus, sibi vendi-
 carunt. COLCHIDIS metallorum feracis reges
 per Ægyptios traduces artem se dignam ad-
 quisiverunt, & patrimonio avito illatam pos-
 sederunt: ARGONAUTÆ verò invidiâne, an a-
 varitiâ, an cupiditate scientiarum, duce JASO-
 NE, cui ob memorandum facinus totus fer-
 mē Oriens divinos honores tribuit & templa Iustia. l. 42.
 constituit, AUREUM illud VELLUS, seu librum,
 in membranis arietinis scriptum, ut explicat
 SUIDAS, qui artis Chrylopoëticæ arcana con-
 tineret, unâ cum custode ejus Medcâ rapu- In Neg. 3
Pascurol
nov. repertio
rit. 7.
 erunt. Ipsos Græciæ ad sapientiam & virtu-
 tem magistros THALETEM, ANAXAGORAM,
 Socratem, alios, magnis sumtibus, majore pe-
 riculo, maximo & ferè incredibili animorum
 fervore

Cic. 5. de fi-
nib. & 4.
Tulc. Qu.

Plur. Solone.

Alex. genial.
dies. 1. 6. 6. 5.

fervore ad ea loca penetrasse, unde mysticæ
illius sapientiæ fama ad universum orbem
diffunderetur, quis ignorat? Certè *Pythago-
ras Samius* è Pherecydis & Hermodamantis
schola cum Zamolxi in Ægyptum profectus
& à Polycrate Amasidi regi commendatus ad-
missus est ad Sonchedum Onupheumque
sacerdotes quibus singulis singulos argenteos
in Lesbô propria manu fabricatos scyphos
didactron obtulit: *Solon Atheniensis* &
Lycurgus Spartanus Sonchem. Saitem &
Psephonem Heliopolitanum audivere. DE-
MOCRITUM per quinqueñium Ægypti sacer-
dotibus harpedonaptis, PLATONEM cum Eu-
DOXO per tredecennium conversatos, artis
Chemicæ, ut aliarum omnium, mysterijs in-
itiatos quid credere prohibet? Et quid Hippo-
cratem à præceptore suo Democrito talia do-
ctum? At cur in his ipsis Græcis deficere ars
tanta visa est? (præter enim obscura & confu-
sa quædam, quibus interpretes etiam optimi
Chemicum quid subesse vix probaverint aut
persuaserint, οὐδὲ πεπραγῆναι: & facessant ij, qui
PRACTICAM quandam & librum *de artificio
lapidis*

lapis Aristoteli supponunt eumque quin-
 tum ejusdem meteorologicôn faciunt alios-
 que ejusdem monetæ alijs fraude imperita &
 inutili adfingunt.) Non vane suspicari quis
 poterat, factum hoc esse, vel quod docendi
 modô anigmatico & parabolicô uterentur
 Egyptij, & plurima occultarent, quæ in bi-
 bliothecas, quas sacras adpellabant, reposita
 servabantur, etiam poenâ ijs indictâ, qui ea in
 plebem spargerent: unde Græci advenæ pro-
 rebus verba arripientes, quod & Plinio con-
 tigit, ut nim. multa veterum pro magicis ha-
 beret, & ut inepta ἀπολογήματα derideret, quæ
 tamen doctoribus & discipulis istorum studi-
 orum erant planissima & verè mysticæ philo-
 sophiæ dogmata, umbramque & corticem
 prehendentes artis adytis emansêre, & fructu
 caruêre; vel quod Græci naturâ rerum no-
 varum studiosi sint, & precipites usque-
 quaq; ferantur instar navis saburrâ caren-
 tis nullam habentes stabilitatem: neque con-
 servant, quod ab aliis acceperunt; sed & hoc
 citò dimittant, & omnia propter mutabilita-

F 3

terre

tem novaq; inventionis elocutionem transformare soleant, uti graphicè à *Jamblichò Chalcidense* Porphyrij discipulo depinguntur. Quare Latinis, quod artem Græcorum culpâ amissam, vel confusam alijs & ipsi (sunt enim ferè Græcorum ad seclæ individui) non excoluêrunt, vel in sapientum conditorijs latentem non produxerunt, minùs irascendum erit: Regijs inter Arabas & Saracenos familijs reservata erat Alchemiæ in circum humanitatis revocandæ gloria. Quanquam enim alteram ejus partem, transmutatoriam metallorum, & Chrysopeiæ, (ut tempore belli Trojani neglectis q. minus necessarijs alijs Medicinæ partibus Chirurgia excolebatur magis eratq; celebrior, & ejus nomine tota medicina veniebat) Egyptijs etiam sub imperio Diocletiani exercitam fuisse inde constet, quòd iste còquisitos *de auri ex alijs metallis còficiendiratione* libros còburi jusserit, ne ejus artis beneficiò ditati & indati, gens novarum rerum avida, Romanis deinceps, ut modò duce Achilleo fecerant, rebellarent: de alterâ tamen ejusdem parte, quæ medicamenta sanandis

Circ. A. Ch.
390.

nandis corporibus utilia præparare docet & medico ceu instrumenta sanitatis adplicanda exhibet, altum in medicorum acroaterijs, in jatreis & seplasiis, in clinis silentium. AVI-
 EENAS, vel ut nomen ejus concipiendum, esse docuit Andr. Alpagus, *Abuali Alhasen Ebenhali Ebensina*. Persa vir grandis ingenii, omnium mundanarum scientiarum habitu luminosus, ex regia stirpe nobilitatis origine generosus, virtutum moralium omnibus operationibus graciosus, ac suorum claritate spirituum gaudiosus ante hos sexcentos annos cum reliquis medicinæ partibus Chemiam desitam q. & in tenebris desidem, adjutus bibliothecâ regiâ, in qua nobilissimorum medicorum, quorum nec nomina ante fuerant nota, volumina servabantur, produxit, excoluit, ejusque ope in exercitiô artis multa curationum miracula edidit. Nam & Nuch regis filium à medicis suis pro desperatô habitum, & Eleræ principem melancholiâ laborantem, Abdæ verò regulum, doloribus colicis discruciatum felicissimè sanavit.

Circ. A. Ch.
1000.

Gent. Fulg.
comm. in
Avic. Canon.
neso.

N. Massa in
vit. Avic.

navit. Et quis dubitet *librum occultæ philo-*
sophiæ, qui universæ magiæ rationem conti-
 nebat, eratque epitome conquisitorum per
 Chaldaeam Ægyptum & Persiam Chemicorum
 librorum, ab ipsò conscriptum technur-
 gematum, eorumque inventorum plurima,
 quæ hodie vel *ἀκέραια* vel præfixis aliorum
 autorum nominibus circumferuntur, do-
 cuisse. Idem per scholas Arabiæ ab Almanso-
 re apertas R H A S I S, Haly, Artēphius, Adfar
 Alexandrinus, Alphidius: idem ALBUCASIS,
 qui destillationes quasdam regiæ inter Sara-
 cenos genti adscribit: idem JOHANNES ME-
 SUES Abdela Damasci regis abnepos. Hic
 enim cum de oleis, alia per expressionem, alia
 per impressionem, alia per resolutionem,
 quando virtute caloris disgregantur, fieri no-
 tasset, *plurigena esse in concreto occultata, &*
de his consulendos esse alchemistas, quorum
sit disgregatio: addit. Quin & Chemiatriæ
 fundamentum ponit in Canon. univ. ubi de
 modis rectificationum ita: *Excessus attra-*
ctionis superflua. & iniquitatis reprimitur
in elixa.

In l. Servitor;

Sec. 12. an-
 tid. in t. de
 oleis.

in elixatione; sicut quando decoquimus ali-
 quid eorum, de quorum malitia formidatur,
 in concavitate alterius rei, & remanet vir-
 tus eius in illa refracta; sicut v. g. surculum
 ellebori figimus in radicem raphani & post
 coctionem eius in cinere propinamus rapha-
 num habentem virtutem ellebori repressam;
 & decoquimus scammoneam in syrupis &
 robub, & propinamus rob & syrupum ha-
 bentem virtutem scammonea. Et hoc est il-
 lud, quod vocant philosophi separationem rei
 secundum speciem à re qua est secundum ma-
 teriam. Et c. de myrobalanis: Sunt quidam
 qui separant in eis quod est secundum spe-
 ciem ab eo, quod est secundum materiam; &
 est modus solennis. quam doctrinam (fortas-
 sis rege Mauritaniae Gebero) in Cordubensem
 Academiam, quam omnium artium cultura
 Mauri & Saraceni, ab Arabibus lampada ade-
 pti, & inter doctissimos Rabbiorum R. I-
 saac, R. Alphesum, R. Mosen ben- Mai-
 mon,

Pōst A. Ch.
1100.

mon, R. Abben Ezra, R. Josephum Cim-
chi, cum R. Mose & Davide F.F.R. Mo-
sen de Zironda seu Gerundensem Medici
non dissimiles ISAAC BEIMIRAM, SIMEON SE-
THI, & juxta quosdam ABEN-RHOIS, ac A-
BEN-ZOHAR, illustrarunt, & inde in Mompel-
liensem Languedociæ derivatam fuisse quis
verè dixerit, quòd alia Mesuæ Arabumque
& Saracenorum studia & inventa, de quo vel
nobilis illa *alchermes confectio*, quam à me-
dicis Mompeliensibus, FALCONE pōst & RON-
DELETIO curantibus, reformatam habemus,
testari poterit, cum medicis profugis Ferdi-
nando III. Castellæ & Legionis rege Sarace-
nos & Mauros totâ Andalusîâ & Boeticâ, Cor-
duba, Hispali, & Carthagine novâ, ubi tria
regna constituerant, ejiciente, eò commi-
grarint. Et quis jam est qui neget ab antiqui-
tate florentissimam Chemiam sapientum
ingenio inventam, regum studio excultam,
inque liberalium scientiarum numerum re-
latam honestissimo inter eas loco dignissi-
mam esse? quamvis eam tribus seculis proxi-
mis, quæ rerum omnium vices sunt, iterum
occul-

Circ. A. Ch.
1215.

occultari, interque monachorum manus secretò versari oportuerit; non potuit tamen ulterius abscondi & diutius obscurâ silentij nocte tegi ars humano generi utilissima, sed protracta est in lucem eruditorum, purgata ab adfrictis per impuras manus sordibus, ineptis etiam & injustis possessoribus, functionum legitimarum desertoribus, plebanis rabulis, idiotis, agyrtis, aniculis, indoctis medicastis, temerarijs Paracelsistis, vanis sophistis & tumidis thavmaturgis erepta, accessione veterum novorum exornata, proprijs cujusq; observationib⁹ & experientia aucta, rationib⁹ stabilita, methodica præceptorum serie concinnè digesta, constructa, expolita, & Medicinæ Dogmaticæ, ut ἀσπράξ̄ ejusdem & integrans particula, adserta, inserta, conjuncta per viros (DEUS OPT. MAX. ILLORUM MANIBUS BENEFACIAT!) divinitus huic operæ destinatos, ad eam promotos, in eâ adjutos Germanos, Gallos, Italos, Belgas, Anglos, Scotos, alios πολλοὺς κεραιβῆς: horum fide, dexteritate & laboribus conquisita & examinata vetera, collecta & probata recentia, relecta putida,

G 2

rejeçta

Mich. Barth,
 Prof. Lips.
 A. 1569. Ep.
 med. Scholtz
 l. 3. p. 436.

rejecta frivola, illustrata obscura, pugnancia
 conciliata, falsa explosa, vera & sana in artis
 ambitum recepta, quod & futurum aliquan-
 do, scilicet sano adhibito iudicio ea, quæ Para-
 celsus atque ejus adseclæ utiliter & rectè in-
 venerunt atque prodiderunt ad Hipp. & Ga-
 leni rationes adcommodata, sint in eorum-
 dem principatum in arte accessoria futura,
 non vanè viri docti augurati fuerant. Benefi-
 cio irremunerabili semperque memorando
 & Medicinam, necessariâ eam sui parte per-
 ficientes, & Chemiam suo toti & dominæ
 eam postliminiò restituentes; imò omnes ha-
 rum cupidos medicos & ægros, artem omni-
 bus numeris jam absolutam exhibentes &
 docentes, æternùm sibi devinxerunt. Ingra-
 tissimi simus, SYMMYSTÆ, nisi illos inter gra-
 tissimas necessitudines diligamus. *M. An-
 toninus philos. Imp.* laudatissimus universim
 omnibus magistris suis tantùm honoris ha-
 buit, ut imagines eorum aureas in larario ha-
 beret, ac sepulcra eorum aditu, hostijs, flo-
 ribus semper honoraret: Nos horum gratam
 memoriam, & ad quamvis mentionem reve-
 rentiâ

rentiâ & solenni adpreccatione. Optimè pro
 summa suâ perspicaciâ animadverterunt illi,
 qui vel particulas & lacinias q. quasdam artis
 Chemicæ agnovêrunt, excoluerunt, & colle-
 ctas nobis reliquerunt, vel universâ per præce-
 pta tradidêrunt, *Gesnerus, Dornaus, Scali-
 ger, Fernelius, Joh. Albertus U Vimpineus,
 Matthiolus, Crato, Platerus, P. Severinus,
 Muffetus, Zuingeri, Quercetanus, Rulan-
 dus, Mindererus, H. Reusnerus, J. Bapt.
 Porta, Hartmānus, Brendelius, Sennertus,
 Libavius, Untzerus, Petrus, Penottus,
 Sala, Crollius, Mylius, Rhenanus*, infelici-
 ter & in cognitione rerum naturalium, quæ
 Physicum exercet, & in exercitiō artis, quod
legimus, sæpissimè sibi cedere & optimè co-
 gitata accuratèq; pensitata pessimè præterq;
 Ipem & Scientiam omnem cadere: ingenuè
*falsi, in cathedrâ sanari omnes, in praxi ve-
 rò plurimos interire.* Modò enim in alimen-
 tis, medicamentis, rebusque naturalibus alijs
 ij deprehendebantur effectus, qui ad elemen-
 tares qualitates referri nequirent: sæpè etiam
 G 3 omninò

omninò contrarij: modò in mixtis partes
 quædam ociosæ, impuræ, malignæ, & virtu-
 tum seu actionum remora corporeæ conspi-
 ciebantur: modò in causis morborum &
 symptomatum ad præcepta Hippocratico-
 Galenica tanquam ad regulam Lesbiam exa-
 minatis divinius, occultius & superius quid
 elementis & horum symbolis humoribus a-
 nimadvertatur: modò in eorundem de-
 pulsione & correctione operam ludi frustra-
 laborari solâ methodo & medicamentis ve-
 terum querebantur. Hi defectus maturè co-
 gniti supplendi: hæc infelicitas quoquo mo-
 do excutienda: quoquo modò ad perfectio-
 rem primævæq; similiorem medicinam po-
 steris tradendam adspirandum erat. Spagei-
 ria itaque Chemica in subsidium advocata,
 seu veriùs, revocata; hac occulta mixtorum
 investigando demtis elementorum ineffica-
 cium quisquilijs, *περὶ ζώων*, & involucris prin-
 cipium vitale, essentia proprietatibus forma-
 libus foeta eruitur, potestas rei simplex elici-
 tur nudaque sistitur medico, & reconditæ re-
 rum quarumvis naturæ in apricum sub cor-
 porum

porum purissimorum specie producuntur, quas ratio etiam limatissima, & vel Lyncei oculi penetrare non valuerant. Hac cuiuslibet mixto connata, sive naturæ id requirebat grata varietas, sive jus divinum & maledictio id volebat, fæculenta & inutilia, quæ q. quædam virium compedes sunt, segregantur, emerguntque simul sub specie salis, oleosi, & liquidi nudæ & palpabiles, multis anxie speculationis agonibus, tot capitis scalptionibus, tot unguium rosionibus, non exterebratæ proprietatum actionumque in uno supposito diversissimarum causæ. Hac per digestiones, rectificationes, circulationes, alia sapientum instituta, resolutis mixtorum compagibus, spiritibus venenatis segregatis, secluso destructoque ente mortis, terraque damnata & elementis vacuis abjectis, essentiæ salutare, entia salutis, succi sinceri calamitati humanæ solandæ & sublevandæ nati, & ad centra morborum usque aliis inaccessa penetrantes præparantur & exhibentur: ut poma Hesperidum non nisi abacto interfecto vel sopito venenato & terribili dracone. Et quid aliud est Poëtis

missio

memo-

Ovid. l. 3.
Fast. Lucian.
Dial.

Aeschylus
Prometh.

Hartm. Nat.
Conf. Medo.
p. 27.

memorata MINERVA κορυφαγία, è cerebrò Jo-
vis obstetricatu Vulcani nata, quàm virtute
ignis, artis industriâ recti, è rebus ejusmodi
præ se non ferentibus prolecti liquores essen-
tiales, spiritus insitus, humidum radicale &
naturæ balsamum ab elementorum concre-
tione liberum: Ignis διδάσκαλος τέχνης πάσης βρο-
τοῖς δέφουε καὶ μέγας πόρος. Neque ipsa mater re-
rum Natura docere nos aliud voluit, cum la-
crimas, gummata, resinas folis elicio protru-
sas in fruticibus & arboribus ostendit; neque
aliud cum facultas naturalis operâ secreticis
& expultricis damnat alienitates excremen-
ticias ijsq; sequestrandis, suum cuilibet, con-
stituit emunctoria, sulphuri occidentali cum
mucilage tartareâ anum, sali vesicam, habi-
tum corporis seu cutem &c. utili & alibili in
substantiam corporis nutriendi adsumendo
& adsimilando retentò. Illâ igitur nobilissi-
ma utilissimâque scientiâ medicum instru-
ctissimum esse oportet, ut existimem VULCA-
NI & PALLADOS matrimonium ære expres-
sum olim & Athenis pro forib⁹ curiæ & aram
in Academiâ Vulcano & Palladi communem
positam

positam non tam significasse, quòd virtuti
 cum doctrinâ arcta sit communio, aut quòd
 consilio prudenti & cunctatione maturato
 celeritas executionis jungi debeat, quàm
 quòd omnibus rebus quæ sunt, quæ erunt,
 quæ fuêrunt, quæ Palladis apud Ægyptios e-
 rat inscriptio, Vulcanus h. e. ignis tanquam
 fidissimus interiorum perscrutator ritè co-
 pulari debeat: secus facturos non illis Tiberij
 Cæs. oculis quorum alia fuit natura quàm
 cæterorum mortalium; *videbant enim et-*
iam noctu in tenebris, licet ad breve, & cum
primùm à somno patuissent; sed promiscuæ
 multitudinis, ijsque ut ad Solem intuentum
 nycticoracis imbecillis, Naturæ singularia
 superficialiè contemplaturos, & ut alicubi
 S C A L. jocatur, murem farina aspersum pro
 domino pistrini (pudendum *παρ' ἑγ. μ.!*) agni-
 ruros. Exemplum esto è naturæ agro petitum
 succus è vulneratis papaveris capitibus stil-
 lans, & concretus è Turciæ confini Asiâ & Na-
 toliâ in Europam adferri solitus, O P I U M VO-
 cant; vel, si ita vis, M E C O N I U M. Id quia summè
 stupefacit, pondere minimò narcoticum, de-

Plin. l. 11.
c. 37.

Suet. Tiba
c. 68.

Diosc. l. 4.
c. 62. Matth.
ibid.

H

leterium

leterium, frigidum pronunciat Physices Aristotelicæ auditor, vel etiam lector immò ferè omnis medicorum turba: Atqui amarum est, ὠ γαθοί, & adeò acre, ut etiam fauces inflammet, linguamque & palatum exulceret: amara verò quæ sunt, calida sunt Galenicâ hypothesi. Quin & graveolentia & inflammabilitas & sudorum provocatoria potestas & quod toto corpore pruritus excitet, partes quasdam calidas ei inesse, submoneant. Quorsum ergò nunc? Principiorum, quæ Chemicis debemus, evolutio actionum diversarum in opiò causas patefaciet. SULPHUR ejus seu substantia oleaginosa, dulcis, inflammabilis, & vaporosa narcoleos effectrix est, potestque & solet à peritis inutile quod est & virulentum, vel solâ in liquore appropriato solutione & digestionem ad superficiem evocari; unde post cochleari instar spumæ demitur, pars verò purior à fæculentis per laciniâs abstrahitur: vel segmentis ejus in laminâ super prunis dispositis, maleficum quod habet exudare cogitur. SAL verò sub specie terrestris substantiæ amarus est, calidus, partiumque tenuium; per
 quas

Scal. Ex. 75.
 1. 1.

4. simpl.
 med. fac.
 7. 9.

Libav. alchem. pharm.
 c. 6. f. 151.
 Quercetan.
 Pharm D.
 rest.

quas sudores movet, non vulgare inter dia-
 phoretica medicamentum. In VITRIOL^O
 admiratur GALENUS, quomodo vehementis-
 simæ adstructioni admixta sit caliditas non
 instrenua: Vim enim stypticam frigiditati
 & terrenarum partium crassitie acceptam
 refert; eique propterea quod terrea sint ex
 prædominiô & foris frigeant tactu omnia
 mineralia, etiam Mercurius, qui tamen purus
 putus ignis est, omnia exedens, dissipans &
 consumens, etiam lapides sulphurei & bitu-
 minosi, erunt in censu frigidorum. Sed admi-
 rationem hanc vitrioli anatomia tollet; Ea
 exhibet P H L E G M A insipidum, S P I R I T U M aci-
 dum, verè panchrestum, theodoretum, & so-
 terium, corpora solida dissolventem, viscida
 incidentem, & Spiritus volatiles, exhalatio-
 nes nitrosulphureas, figentem, constringen-
 tem & congelantem; O L E U M corrodens acer-
 rimum: S A L E M emeticum, & S U L P H U R, ne-
 penthes s. dolorum mitigativum famosum;
 præter substantias alias diversissimas: Est e-
 nim reverà glacies illa benedicta & vitrum
 crystalloides omnium ferè mineralium vir-
 tutibus

Plat. part 2.
 prak. p. 1618.
 & passim.
 9. simpl. fac.

Fallop. de
 fossil. c. 37.
 Ruland. pro-
 blem. Chy.
 49.

Quercet. l. 4.
 c. 18. p. 607.
 Libav. con-
 trad. cit alch.
 pharm. c. 32.
 apoc. Heron.
 p. prior. c. 14.
 synt. arc. Ch.
 l. 7. c. 36.
 Minder. l. de
 Chalc. c. 2.
 & 10.

tutibus imprægnatum, quas Spagciris solerti-
 bus non invitum offert : deprehendunturq;
 in alijs arte segregatoriâ diversissima & maxi-
 mè contraria, in calidis frigidissima, in frigi-
 dis calidissima, & quorumlibet principia &
 radices proximæ manifestantur. Sed quid So-
 li lucem sceneror & rem jam indubiam pro-
 batum & persuasum vobis eo, AUDITORES;
 Physices, IN QUAM, Aristotelicæ & Galenicæ
 imperfectionem : Experiuntur id hodieque
 pleriq; ejus in scholis doctores cum rubore,
 indignatione, tædio, sentiuntque reverà, non
 admissa in societatem Aristotelicæ Physica
 practica Chemiâ, & principijs Hermeticis,
 nec odorum, nec saporum, nec colorum, nec
 aliorum innumerabilium in naturâ obvio-
 rum adfectuum effectuumque rationes suffi-
 cienter explicari posse; suntque philosopho-
 rum materialium & elementarium de natu-
 ralibus sermones & contentiones *λῆρος μακρὸς ὁμοίος τῆς ὀρθοκρινόμενης αἰξίν ὀλοσχοίνοισ ὀζείας*
nugatoria similesque vociferationibus ca-
prarum, qua acutis iuncis punguntur, ut
 de anatome Empeiricorum Galenus loqui-
 tur.

tur. Eadem planè res est cum de causis mor-
 borum, præsertim pestilentium, venenato-
 rum, insolentium, & magnorum quaeritur;
 audias miseræ circa ægros sententiarum con-
 certationes adferuntur cujusque rei, morbi,
 symptomatis, invasionis, exacerbationis, re-
 missionis, mutationis, solutionis causæ, sed
 ex σήπαινοι εὐππεινοίτε & animum sciendi avidum
 non exatiantes, concurritur certatim ad illa
 Galeno sacra, *calidum, frigidum, humidum,
 siccum*: quibus si illas H I P P O C R A T I S
 δυνάμεις, πικρὸν, καὶ ἀλμυρὸν, καὶ γλυκὺ, καὶ ὄξύ καὶ ἄρυσ-
 φνὸν, καὶ πλεθρῶν, *amarum, salsum, dulce, aci-
 dum, acerbum, insipidum* jungerent, & ma-
 joris minorisque mundi harmoniam, non qui-
 dem in formis ipsis & externis rerum signatu-
 ris, sed in proprietatibus & tincturis semina-
 libus vitæ & potestatum custodibus confi-
 stentem contemplantur diligentius, & cau-
 sas sympathiarum & antipatheiarum in na-
 turâ & homine rimarentur curiosius, multa
 naturæ morborumque occulta manifesta, &
 de iisdem dubia fierent certissima. Contrâ
 sine horum cognitione Naturæ *σεμνῶν* irrum-
 pentes,

3. de med. lib.
9. c. 2.

1. de præs.
medico.

H 3

pentes,

Sever. Id.
med. philos.
c. 17.

pentes, talpatim in eo obambulant ἀντὶ σόματος
 οὐδὲν, cum Ixione nubem pro Junone ample-
 xantur, carbones (ne illud Paracelsi CARBON
 dicam) pro thesauro & inveniunt & juven-
 tuti spe attonitæ obtrudunt. *Ite ergò, filij do-
 ctrinæ Physicæ & reconditoris Philosophiæ
 cupidi studiosi, vendite agros, ades, vestes,
 annulos, comburite libros, emite calceos;
 montes accedite, valles, solitudines, litora
 maris, terra profundos sinus inquirete: ani-
 malium discrimina, plantarum differentias,
 mineralium ordines, omnium proprietates,
 nascendi modos notate: rusticorum œcono-
 miam & terrestrem philosophiam ediscite:
 nec vos pudeat tandem carbones emite, for-
 naces cōstruite, vigilate & coquite sine tadio:
 Ita enim pervenietis ad corporum proprie-
 tatumque cognitionem.*

Cæterum, *Auditores optimi*, cum tan-
 tum quisq; medicus curet, quantum cogno-
 scit, quòd in omni disciplinâ practicâ specu-
 latio ad actionem directa sit, & ob opus quod-
 dam ceu finem instituat: cognoscere verò
 subjecti

subjecti sui *πάθη*. imò nec instrumentorum
 suorum naturas sine adminiculò CHEMIÆ
 nequeat; quomodo, quæso, opus & finem
 suum, qui sanitas ægroti est, sine eodem con-
 sequetur? Requiritur igitur præter morbi
ἀγνοσι, remedij seu auxiliij inventio per in-
 dicationes, materiæ auxiliij per methodum
 medendi determinatio & applicatio, ejus-
 demq; in parte pharmaceuticâ legitima præ-
 paratio, liquidem aliquâ impræsentiarum
 opus; quæ operationes omnes è therapeutica
 Medicinæ parte dependent, cujus cum CHE-
 MIA pars integralis sit, quomodo sine hac to-
 tum non erit mutilum? Per medicamenta
 autem Chemica finem suum adsequitur Me-
 dicus, C I T I U S, I U C U N D I U S, T U T I U S.

C I T I U S agunt medicamenta
 Chemica: Sunt enim corporeis compedibus
 exolutæ de mto corpore & testâ impurâ, viri-
 bus exaltatæ ad analogiam quintæ naturæ,
στοιχεῖα τῆν ἀσπυ actui vicinissimæ, & operatio-
 num præsentissimarum essentia, leviter mo-
 tæ halitus potentes expirant, actuantur in o-
 re, naribus, futuris, arterijs celerrimè. In apo-
 plexiâ,

plexiâ, Epilepsiâ, syncope, uteri strangulatu,
difficili partu, morbis acutis & venenatis alijs,
ubi auxilio præsentissimo opus est, quid age-
rent ignavi terrestresque pulveres, fastidiosæ
decoctiones, abominabiles syrapi, electuaria
ponderosa, infusiones sordidæ? quid in oppi-
lationibus, cachexijs, febribus diuturnis, dys-
pnœa & asthmate contumaci, passione hy-
pochondriaca melancholica, maniâ, partium
quarumvis intemperiebus, & doloribus in-
veteratis, ubi jam natura, extincto & exsoluto
ferè vi morbi, sæpè etiam pharmacorum co-
piâ, calido nativo languet & cespitat, ista? quid
in paralyfi, anginâ, œsophagi inflammatorio
adfectû, cum ne sorbere quidem jurulenta æ-
groti valent, tot pilularum deglutiendarum,
paria? *Οὐδὲν*. Omnes numeros hîc explebunt
Chemica, *Θεῶν χεῖρες*; quæ quicumque medicis
eripiunt, quod Jovi ignem suffurentur, quo
ipsi uti nec sciant nec velint, *κύρες ἐν φάρμῳ* CA-
NES IN PRÆSEPI, accusari possunt.
DIXI JUCUNDIUS: Loquuntur
hoc ægri, medicorum libri & testes: minimâ
enim dosi exhibentur, nec odorum, sapo-
rumque insuavitate aut colorum peregrini-
tate

tate offendunt. Libentiùs adsumet ægrotus
 conservæ rosarum, syrupi è cerasis cum flori-
 bus tunicis, vel è cinnamomo modicum, cui
 grana pauca Mercurij catocathartici, turbith
 mineralis, arcani corallini vel alterius ma-
 gisterij purgantis Chemici admixta sint,
 quàm electuarij diacathol. benedictæ laxati-
 væ, aut confect. Hamech tot drachmas: liben-
 tiùs pilulam benedictam Quercetani, vel tres
 quatuorvè panchymagogi, quàm duodecim,
 quindecimvè è cochiarum, foetidarum, aure-
 arum massa formatas: libentiùs aquæ theria-
 calis, vel salis cardui benedicti, fraxini, apsin-
 thij drachmam, quàm decocti alicujus sudor-
 iferi tot unicas: libentiùs aquilæ vomitivæ
 dictæ, crystallorum vitrioli Veneris vel flo-
 rum antimonij alborum parum, quàm deco-
 ctionem ex asaro, corticibus sambuci, genistâ,
 belleboro albo &c. vel haustum ex aquæ ca-
 lētis uncijs novem cum olei rancescentis tri-
 b^o vomitum laboriosè concitantem. Et quo-
 tusquisq; medicorum est in publicô (umbra-
 ticôs enim & solâ speculatione suâ beatos ta-
 lia non tangunt) quinon quotidie experiatur,
 I palato

palato ægrotorum nimis quàm delicato multum esse dandum, quique de medicamento-
rum quantitate & saporibus tam sollicitus,
quàm de eorum virtute curiosus esse & cau-
tus non teneatur? Quod si qui nimis austeri-
minus observent, arti odium & crudelitatis
suspicionem, sibi verò tædium contemptumq;
accersunt, & χαείρως illi Aristotelis appel-
lari non merentur. DIXI TUTIUS:

Certè tutiùs exhibentur, quæ seclusis omni-
bus qualitatibus nocivis aut saltem feliciùs
obtulis, maligno ab alexipharmaco, corpo-
reo à spirituali sequestrato propinquantur, nec
ullis fæcibus ventriculum incrustant, aut par-
tes nutritivas gravant etiamsi sæpè reiteren-
tur, nec diu impacta partib⁹ easdem vellicant.

Crato Præf.
Exerc. Scal.

*Quis igitur tam imperitus rerum aestimator,
qui tuta periculosis & pura impurioribus
non preferenda putet? Certè alia Galeni
summi medici est sententia.*

*At è mineralibus & metallicis venenatis,
natura humana planè adversis, totaq; crasi
& naturâ suâ alienis confiunt: pleraq; acris,*

corro-

corrosiva, calidiora, quàm ut conveniãt, ex-
 iguã dosi fallentia, & valentissima, grave
 empyreuma redolentia, & partibus principa-
 libus malignam imprimunt dispositionem,
 calidum nativum excessu caloris dissipant,
 deleteria sua vi mortem accelerant principijs
 vitæ magis quàm causis morborum adver-
 santia, inquit. Veneficijs his hominum
 minuitur numerus, quasi non sat venenorum
 produxisset natura, ni Chemici sua profes-
 sione illam augerent labem carnificinæ facien-
 dæ non medicinæ: Utuntur HYDRARGYRO
 cerebrum & omnia membra lacerante, tre-
 mores & convulsiones nervorum poris & vil-
 lis se insinuando concitante, eaque ingeren-
 da præbent in ventriculum, quæ certò vene-
 na esse constat: Quidam è tartaro nitroque
 senis ignibus aquam eliciunt quam aqua re-
 gis mistam ægrotis magnã quantitate propi-
 nant. ANTIMONIUM exhibent metalla cun-
 cta exactè depurare solitum, una cum corpo-
 ris sordibus & ipsas animæ satellites spiritum
 ingenitum eliminantes. Porrigunt

Libav. Ep.
 Chym. t. 1. 11
 p. 12.

Zuing. ex-
 am. Chym.
 princ. c. 3.
 p. 22.

I 2

CINNA-

CINNABARIM tam nativam quam factitiam,
 ex hydrargyro & sulphure confectam, chal-
 cantli aquam haurire præcipiunt, omnia
 cum tantò cruciatu conjuncta, ut quidam
 convulsi interierint, aliqui laceratis erosisque
 faucibus ventriculoque cum incredibili ulu-
 latu ad inferos discesserint, quibusdam cordis
 vena disrupta sanguinem vitalem cum ani-
 ma profuderit; aliquibus puncturæ totius
 corporis exitiales extiterint. ERASTUS certe
 non dubitavit ista medicamenta diabolica
 nominare, quorum bases sunt ea, quæ natura
 provida sub terræ cavernas relegavit, ne sta-
 tum salubritatis venenatâ contagione ever-
 terent, intacta relinquenda; quæ tamen ipsa
 sola hominum curiositas, ut scilicet capra gla-
 dium, quò jugularetur, inveniret, & infana
 multiplicandi ad usum sanitatis entia libido
 protraxit. *Titulo medicorum remedia ha-
 bent, pyxides venena.*

Grandis hæc dica est, Auditores: caput ju-
 gulumque Chemiæ petit: at illa exeat ictum,
 saxo.

Summa est Creatoris cum bonitate im-
 mensâ.

mensâ sapientia, quòd non vegetabilia solùm
 & animalia: medicinas homini condiderit,
 sed & minerales succos, corporaq; metallica:
 earumque tantam copiam, ut si æstimes uni-
 cuilibet morborum, qui tamen innumeri
 sunt, in Naturæ theatro infinita opposita sint
 remedia: Et qui vos estis miseri sapientuli
 homunciones, qui quæ sapientissim⁹ medici-
 nas esse voluit nolitis? Non excludit Medici-
 na Hermet. vegetabilia; etiam cruda & inte-
 gra adhibemus, cum inutiles partes & fini no-
 stro contrarias nullas reperimus, & vires in
 totò resident: resolutis utimur, cum vel fæces
 comites id requirunt, vel virtutem quærimus
 eam, quæ in aliquâ compositi parte hæret:
 Nihil molesti⁹ *ἡερεπύις* quintessentianorum,
 & unguentò in lente nihil temerarium ma-
 gis. *Ὁὐ χροὶ ἐν ὄκθι δέοντι χρῆσθαι τῶ δέοντι*: Quasi pro-
 desse aliquid non possit, nisi preciosum:

Non Deus interfit nisi dignus vindice nodus

Inciderit: nec metallica Chemicèque laborata alia nisi
 morbi contumacia & cacoethes talia exege-
 rit. Neque verò Dogmatica jure metallica

I 3

exclu-

lib. 1. cap. 1.
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus
 de virtutibus

Ap. Cent. 141
 par. 15.

Horat. art.
 Post.

Johan. Alb.
 VVimpinae
 excurs. de-
 fensiva l. de
 conc. Hipp.
 & Parac. ad
 Guilh. Duce-
 cem Bavar.
 Anno 1568.

excluserit. Sunt enim horum spiritus corru-
 ptioni quàm-minimè obnoxij, durant diutif-
 simè, & potentissimè penetrant, longoq; pòst
se intervallo relinquunt, qua in pharmaco-
polarum officinis parata reperiuntur medi-
camenta. Oblata enim epilepsia vel lepra,
vel paralyti, vel alio gravi morbo frustra ad
vulgares medicinas accurrimus, tandemque
ad arcana confugere cogimur, si nostro mu-
nere fungi agrumque sanare volumus: Et
 quales morbi methodò Italicà sanentur quo-
 tidiana monstrat experientia: pauci videlicet
 verè melancholici, pauci Quartanâ diuturnâ
 laborantes, epileptici, paralytici, hydropici,
 paucissimi; leprosi, podagrici nulli. Nostris
 verò temporibus epilepsia, contractura, hy-
 drops, dolores colici omnes, melancholici
 morbi, paralyti, plurimiq; alij gravissimi
 morbi sanantur. Cujus rei paulò pòst has red-
 dit causas: 1. quod morbi perfectius cognò-
 scantur: 2. quod perfectiora medicamenta
 quàm olim habeantur: 3. quod harmonia ma-
 joris mundi cum minori patefacta sit, ut scia-

tur quod nā medicamentum è præstantissimis
 huic vel illi membro familiare sit & amicum:
 & hæ virtutes appropriatæ seu sigillativæ ab
 elementaribus qualitatibus non possunt pro-
 hiberi. Præterea sit ut fingunt, *metallica esse*
venenata: artificis est & venena cum requi-
 rit necessitas probè usurpare posse; sicut con-
 suevimus in tyro serpente maris mortui, &
 viperâ, in opiô, esulâ, hyoscyamô, mâdragorâ,
 cantharidibus, cicutâ, helleboro &c. *cum*
morbis magnus est, cum tentata sunt com-
munia auxilia, venenis etiam experiri oport-
et, tamen ut vel emendata venena esse desi-
nant vel exterius adplicentur: Et quid mul-
 ta? Laudatus ante WIMPINÆUS, qui ante hos
 quinquaginta annos ob studium Chemicum
 & judicij libertatem, quod nulli sectæ addi-
 ctus cum Græcis, Arabibus, Latinis medicis,
 etiam Paracelsum, & cum his omnibus natu-
 ræ inquisitionem conjungeret, eandem for-
 tunam, livorem scilicet malevolorum & im-
 peritorum reprehensionem expertus est, re-
 spondit; *Cum venena naturam habeant no-*

stra

Libav. de
 nat. metall.
 append. ad
 c. 15.

Card. C. 1. m.
 m. 6. 77.

*stra inimica, eamq; destruentem, bonus certè
 medicus iis nunquam utetur; neq; ut alij eis
 utantur concedet; cum natura iuvanda sit,
 eaq; exhibenda, quæ ipsi adversa propellant.
 Itaq; Et hîc magna nobis facta est iniuria,
 cum neq; domi neq; foris venena prepara-
 mus; cum potius conemur res venenosas
 in salubres transformare, ex ijsque arca-
 num, quod præclarum est, extrahere. Quid
 verò fiet antiquissimis medicis, qui nec ab
 his abstinuerunt, anne & illos capitum arces-
 sent? AURUM & ARGENTUM, quæ sulphuris
 antimonijq; additamento purgari videmus,
 & hydrargyri vestigia habent, quod fortè &
 Aërium ab eorum ulu absterruit, venenorum
 classe exemptum & inter cardiaca relatum,
 confectioem alchermes, & de hyacintho,
 species Lætitia Rhasis & Galeni, auream Ale-
 xandrinam, & Diathamaron Nicolai, electua-
 rium de gemmis calidum & frigidum: Ni-
 colstrati infusum Gal. commendatum GYPS-
 SUM, SULPHUR & tres ANTIMONII drach-
 mæ: Persicam antidotum Myrepsi, quæ re-
 medium*

9. med. f.
 loca c. 5.

medium esse creditur cephalalgia, uteri, fe-
 brium intermittentium **SULPHUR & ARSE-**
NICI CRUDI drachmæ quinque: antidotum
 è Zingibere, quæ apoplexiæ, epilepsiæ, mania
 & Quartanæ conferre scribitur, **ANTIMO-**
NIUM: antidotum Pauli ad aphoniam, asth-
 ma, dysenteriam, & colicos dolores descri-
 ptam **SULPHUR CRUDUM**: trypheram è ferrô,
scobs chalybis & ferri strictura: pilulas de
 nitrô Al. Tralliani **SAL GEMMÆ**: theriacam,
CHALCITIS USTA, quam tamen omittunt Pa-
 tavini: mithridatium magnum Nic. Myrepsi
sulphur ignem non expertum & nitrum
 ingreditur. Galenus **ÆRIS SQVAMÂ** colicos
 dolores, Trallianus hyposarcam, Cœlius Au-
 relianus epilepsiam, Bulcasis cachexiam & ta-
 bem sanat. Dioscorides vitrioli crudi drach- l. s. c. 46.
 mam cum melle exhibet verminosis & qui è
 fungorum esu suffocantur. Quô verò privi-
 vilegiô & ipsi aurum ignitum, quasi id vires in
 liquores cardiacos deposuerit, & foliatum
 pulveribus ammistum alijs, & gemmas com-
 minutas, & chalybem usurpant, ut in his præ- Claudius
de remed.
generos. p. 2.
 parandis luxuriare videas & quasi certare?

K

cur

Knobl. tr. de
Iue Vener.
p. 2. c. 1.
Matthiol. l. 3.
Ep. f. 158.

Cic. ad 5.
in Verrem.

cur desperatos ad thermas & acidulas ablegat
& comitantur ipsi? cur Brasavolus necandis
lumbricis, Rondeletius, Fallopius, Saxonia, &
Steeghius lue Venereæ expugnandæ, alij par-
tui facilitando argentum vivum? cur Fallo-
pius ictericis crocum Martis; Cardanus, Ju-
lius Alexandrinus, Zuingerus, Platerus, Bu-
dæus, peste infectis antimonium? cur ferè o-
mnes sulphur sive crudum sive sublimatum
in pulmonum adfectibus exhibent? Reverà
ne, quod in alijs vitium reprehendunt, in
eò ipsi deprehendantur valdè vereor; accu-
sent colocynthida, MORTEM IN OLLA, scam-
moneam, helleborum, cucumerem asini-
nū, hermodactylos, lathyrin, coccognidium,
euphorbium, esulam, mezereon, *vitam rapi-
ens & viduas faciens*, thapsiam, aconitum,
peplium, tithymallos, elaterium, lapidem Ar-
menum, *nocentem stomacho generando sub-
versionem & faciendo cum angustia solu-
tionem*, lazuli, salem Indum seu naphthicum,
alia omnibus officinis ex usu medicorum
notissima: quæ si præparatione convenien-
te mitescere, additione aliorum corrigi, lo-
tione,

tione, tostione, ustione, coctione, despumatione, infusione, digestionem, benigna reddiderint, cur idem de metallicis in verorum artificum manibus & possessione non concedent?

SPIRITUS *μοχλικός* & malignus purgantium venenatorum mediantibus extractionibus & digestionibus evanescit, & vehementia fiunt vel mitissima, vel certe vulgaribus è vegetabilium ordine benigniora. Quia enim vis purgandi turbandi que metallicis congenita in spiritu & parte volatili consistit, refractam eam habebis, si hunc fixaveris vel permiseris exhalare, quò usque oportuerit & volueris, levi negotio: in vegetabilibus verò malignitate sua exuendis, quòd in sale ea lateat & sine totius compagis refectione omnis vix possit secludi, difficilius nec adeò exactè idem obtinebis, sed vel corpus habebis viribus omnibus exutum & inutile, vel cui *σπαστικόν* violenti aliquid adhuc sit concretum. Illorum tamen fatua promissa, & hyperbolas, qui antimonij & mercurij, ut

K 2

mannâ

Plut. apoph.
Lacon.
Quercet.
de vuln.
sclop. Mind.
de chalc.
e. 10.

Gram. apol.
ref. cal,

mannâ tutiora & benigniora cathartica fiant, elaborationem ostentant inter fumos nugonibus & sophistis familiares habemus: ὁ μὲν λόγος θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων ἀπίστος, reponentes. Admirabile Chemicæ artis opus est, & ijs qui nisi quod ipsi dicunt & sentiunt, sanum nihil putât, incredibile, arsenici quod venenatorum extractum quasi quoddam est & effatum virus, tantæ perniciæ ut drachma ejus una equum quemvis intrâ novem horas strangulet, fixatione per salem petre in utilem medicinam in ulceribus mali moris, cancro, lupo, fistulis, gangræna, venenatis vulneribus transformatio. *Eius rectè preparati uncias aliquot cum pane instar butyri edi vidisse se,* ait quidam; sed non animadvertit fortè proprias ejus vires omninò destructas, corpusque ἀπίστον fuisse id quod comedebatur. Quin & fabulas habebunt hoc, è vitriolo ejus phlegmate & sale ammoniaco mixtis; imò è stercore bubulo, sublimatione aquas elici ambre odorem spirantes; ex humanò verò Zibetham orientali non inferiorem odore digestionē seu fermentatione, quam fragrantiam etiam obler-

observare mihi licuit, per solam sine additio-
 ne cujusquam pomorum curtipendulorum
 Borsdorffianorum conciforum tum, cum
 jam livescere inciperent, in vaporosô balneô
 lentissimo digestionem & putrefactionem;
 ut jam planè digni sint, talia negantes anti-
 chemici artisq; miracula sua metientes igno-
 rantia, quos tirones & caculæ pyrotechnita-
 rum de Chemia imperitè garrientes, ut pueri
 Apellis Alexandrum in pictoriâ σολοικίζοντα,
 falsè derideant, & somniatæ majestatis larvas
 fannis & pipulis excipiant. *Nulli rei contra-*
dicito: Nulla enim res est, cui non sit locus
suus. Quod cum ita sit (verbis Wimpinæi)
omnes vos qui medicinae operam navatis,
rogatos volo, ne temerè, quæ nondum intelli-
gitis, arcana reprehendatis: sed quoad eius
fieri potest, operam detis, ut cognoscatis, co-
gnitis utamini; interq; utendum, quia se vo-
bis coram mirabilis effectus ostendet, DEO
gratias agatis, sciatisq; multa adhuc in arti-
bus latere præclara, quæ ipse aliquando sibi
caris ostensurus sit: è quorum numero ut
 K 3 *simus,*

R. Simeon
 F. Azæi ap.
 Dr. apophet.
 Eb. l. i. p. 24.

9. simpl. m.
fac. c. 62.

1. de ther. ad
Pison. c. 18.

2. de tempe-
ram. c. 3.

simus, optandum est & conandum. Acrimonia verò, si ob quam Chemica medicamenta suspecta sunt, non operationi artificis, nec instrumento ejus igni accepta ferenda est, sed salium volatilium fugæ, vel fixorum perseverantiæ: quod & Galenus perspexit, cum metalla acria & mordentia ignis examini subicit, quæ & eò fiunt mitiora, ut in chalcitide patet: Alia verò minùs adustionis retinent, quod sulphur peregrinum ustione constante sit absumentum? De corrosione scarabæi umbra est & inanis metus, quòd eorum longè alia sit operatio in corpore vivo & ventriculo noxijs humoribus referto (ἕδεν γὰρ ὁμοίως ἑσθέντε καὶ ἕσθεν κέρυει) quòd sine vehiculis corrosionem, si quæ gustui videtur, retundentibus non exhibeantur: quòd omninò, ut in spiritu vitrioli oleo tartari, in sale tartari & aquis regijs oleò sulphuris possit, si volueris, refrænari; quòd interdum requiratur, ut in ulceribus phagedænicis & olidis carcinomasi corrosio: Quin & empyreuma, si quod offendat, facilè eluitur. Quomodo verò partes principales malignâ dispositione inquinabunt, quæ

quæ maleficia sua artificum operationibus
 exuere coacta sunt; quomodo caloris excessu
 nocebunt, quem in ijs ignis jam dissipavit;
 quomodo calorem nativum destruent men-
 strua calida, quæ separata esse dulcor, sæpè in-
 sipiditas, arguit. Etiam bezoardicorum dosis
 exigua est, & sufficit theriacæ drachma;
 pulveris radicum contrayervæ & lapidis be-
 zoar grana pauca, cum electuvariorum anti-
 loemicorum aliorum uncia, *specierum libe-*
rantis drachmæ exhibeantur. Neque activi-
 tas venenositatem probat, cum multa in usu
 quotidianò sint actuosissima, quæ tamen non
 abhorremus, & venena quædam admo-
 dum lenta, ut salivæ caninæ & Syphilidis, de-
 testandòque magisteriò id adepta reperian-
 tur, ut bienniò, annò, mensibus sex, tribus, du-
 obus, unò, citiùs-tardius interimant. Et si for-
 tè formidabilia & gravia accidentia usum
 spageiricorum sequuntur, cur ea non ijs qui
 vel tempestivè adhibere imperitis & malè
 credulis tirunculis, vel qui ritè præparare
 nescièrunt tenebrionibus Paracelsicis & stu-
 pidis ciniflonibus potiùs imputas, quàm me-
 dicamen-

Codronch.
 de hydroph.
 l. 1. c. 50.

dicamentis ipsis? *Temeritas etiam optima
 quævis, & vulgaria, suspecta facit & no-
 xia. Mannam cum facilitate choleram e-
 ducere docuit Mesues: exhibem⁹ eam etiam
 infantibus ob expertam benignitatem; at
 puerperæ aliquando propinata à medico ra-
 tionali & lege artis lethalem *ἄσκαθαρσιν* in-
 duxit, quod D. HETTENBACH I U M p. m. nos
 monere memini. Violentiæ causa scammonæ
 nescio cujus temeritate eidem ammixta re-
 perta est: & fuit fortè illa quam à medicò quo-
 dam Brachmane in urbe Cochin degente,
 ex amylo, manna cujuscunq̄ue generis, scam-
 monea, & semine VISA dicto, lathyridis gra-
 no simili componi, minori pretio in Ormuz
 venalem, & vulgo usitatam esse vidit CHRIS-
 TOPHORUS à COSTA. Τὸ ἀσέσκεπτον μεγάλας
 φέρει βλαβὰς: Absque methodicò discursu et-
 iam optimis medicamentis non tutò uti-
 mur, & ubi excultum à scholâ philosophica
 iudicium experimenta non regit, casus est;
 quo se ostentare solent effrontes Thessali,
 multa de artis suæ mysterijs fortiter menti-
 entes, & subita metamorphosi ex unguenta-
 rijs*

l. arom. or.
 Ind. p. 16.

Diosc. l. 6.
 pref.

rijs facti, suâ quidem persuasione, chrysurgi, quorum aliqui licet ultrâ mortaria & pistilla non sapiant quidquam, arcanorum tamen multorum scientiam sibi arrogantes, à remò ad suggestum properant & quicquid è furnulis suis per lufum exijt, pro essentia chemica, pro auro potabili, pro pulvere aureo, obvijs imperitisque ostentant, medicinamque, juramento artis suæ neglectò, ut cœci speculum, involantes, animas hominum impunè negotiantur. Hi sunt, quibus probra illa & vituperia debentur? In hos cadunt omnia vanitatum portenta; quicunq; in medicinâ abortus est & abominatio, is horum proprius est: cur ALCHEMIA aliena penset facinora? Quin manibus impurissimorum hominum eam extortum & medicinæ rationali adsertum, eunt pij magistratus, & pharmaca quæ vitæ hominum imperant à perditissimis nebulonibus, indoctisque seplasiarijs tractari, vendi, exhiberi severè prohibent: *Nullà ne lex, quæ puniat inscitiam capitalem, nullum exemplum vindictæ?* Illos rerump. moderatores prudentissimos modò imitarentur, qui de-

L

prehen-

Plin. l. 29.
c. 10.

prehensos in medicatione ultrà peram sapi-
entes ejusmodi ἀμορῆιοι ἐγύμνας asino aver-
sâ facie impositos, caudam pro frænô tenen-
tes publicum urbi spectaculum producunt,
& dicacis popelli ludibrijs expositos cœnô,
lotiô, & quascunq̃ furor jocularius submi-
nistraverit forijs delibutos ad corvos remit-
tunt.

Palingen.
ll. 5, 20d.

O misera leges, quæ talia crimina fertis:

O caci reges, qui rem non cernitis istam!

Vos quib⁹ imperiū est, qui mūdi fræna tenetis,

Consulite humano generi: quot nocte dieq̃

Horū carnificū culpâ mittuntur ad orcum?

TIRONES verò scholarum medica-
rum monendi sunt id, quod à Prome-
theo Satyrus; Cum enim ille ignem
cœlo, ferulâ cavâ ad solis currum admotâ, in
terras detulisset, hic verò rei novitate, pulcri-
tudine, & splendore percussus & allectus, i-
gnarus tamen potestatis uestoriæ, osculari i-
gnem vellet, ut mento suo caveret jussus est:
prurit ad novitates, quæ sibi videntur, juven-
tus, & ut suprâ præceptores sapere quid videat-
tur

tur cerea est ad arripiendum usurpandumq;
 Chemica, parum vel de peritiâ & industriâ e-
 jus qui præparavit, vel de fide ejus qui sugges-
 sit, vel de viribus sæpè nondum sat cognitis
 sollicita; etiam famæ, quam inde captat, ob
 infelicem successum fallâ futura. Chemica
 sine modo exhibentes & αὐτῶ τῶ θυλάκῳ
 non dissimiles sunt τοῖς ἐν φύλλῳ δάξει θεῶς
 ἐπιχαλκόμενοις, ἢ μικρῶ ποδὶ μέγαρα πηλαπιθεμέ-
 ναις ὑποδήμασιν, *in pulicis morsu deos invo-*
cantibus ἔσ' parvo pedi magnos calceos a-
ptantibus. Chemica autem negligentes vel
 ignorantes Acco mulieri apud Samios fatue,
 quæ σπόγγῳ τὸν πάπυλον ἔκρε, *spongia clavum*
percutiebat, similes: quòd οὐχ βωμὸς ἔπος πρὸς
 τὸ ἰερόν, & morbi magni vulgaribus è vege-
 tabilium censû impuris indigestis & imbe-
 cillibus non cedant; uti nec extremi morbi
 nisi ferro & igni: Utrique nec conscientia
 suæ nec famæ sat consulentes: illorum enim
 temeritatem funera frequentia redarguunt,
 horum timiditatem depreciatio castigat,
 cum medicationis gloriam ab empeiricis &

Ap. C. 8. par.
 45. & 17. 55.

vetulis sibi eripi, sæpèque ab his quos pro in-
 curabilibus habebant morbos metallicis ve-
 hementibus expugnari indignabundi con-
 spiciunt: Et tunc contemptum sui tandem ul-
 ciscitur Alchemia, ut qui opinione profun-
 dissimæ sapientiæ imperatores vitæ & necis
 fuerant ægrotis, jam trivialis scientiæ magi-
 stelli, & artis incertissimæ imperfectissimæq;
 professores pompâ tantùm nitoreque Atta-
 licô extûs insignes & quod Italus quidam de
 Germanô è nobili familiâ juvene formosô
 sed linguarum omnium juxtâ ignaro & ad
 quodvis quæsitum cum gravitate taciturno
 dicebat, EGREGIÆ BESTIÆ appareant. Mediô
 verò tutissimi eunt, qui in Hermeticâ medi-
 cina non nihil laboris sui collocant, artem
 Hippocratico-Galenicam Spageiricis opera-
 tionibus exornant, & minerales etiam me-
 dicinas ad normam præceptionum Rationa-
 lis sectæ adhibent. Ne autem *ἐκ βιβλῶν κὺς ἐρήτης*
ἔλθῃς ναυτὰ sint, ipsi Chemicorum elabo-
 rationi præesse, fumosque pulverulentias &
 sordes furnorum Vulcaniorum perferre non
 dedignantur, & ne alienis oculis agnoscant,
 alieni

de alim.
 fac. 1.

Plin. l. 29.
 c. 1.

alienis pedibus ambulent, aliena memoria salutent, sua sibi instrumenta fabricantur, medicamenta in quibus vita hominum sita est, & quæ indoctis pharmacopæis committere periculosum, componentes ipsi, vel si fideles aptique huic negotio ministri contingant, modum præparandi diligentissimè præscribentes, & crebrâ inspectione labores dirigentes. Nemo enim dexterius composuerit medicamenta seu vulgaria seu Chémica quàm medicus, qui materiam remediorum, in quâ maxima differentia est, cognoscit signis suis, & novit quò pacto utile ab inutili separandum, & quid è quolibet mixtò expectari debeat, & cui usui quodvis destinaverit, ei laborandum præcipit. Contrà, si ministris committantur omnia eorumque arbitrio relinquuntur, sæpè fit ut medicamenta præstantissima mutata corrupta aut vitiata auctoritatem suam amittant, vel medici expectationi non respondeant, vel etiam ægro exitium pariant; ne quid de fraudibus lucripetarum pharmacopœorum conquerar. Fuit in ævò illò innocentiore eadem & benè medendi & ritè me-

L 3

dicinas

dicinas parandi doctrina, neque disjuncti e-
 rant doctores qui vel mederentur tantum,
 vel tantum pharmaca pararent, nisi cum me-
 dicis ita placeret, vel ob magis necessaria alia,
 vel suppetentibus ministris, & cum sine ægri
 detrimento fieri posset; tum enim unguen-
 tarios, herbarios, chirurgos admittebant: sæ-
 pissimè tamen pharmacopæorum & chirur-
 gorum munia obibant ipsi, ut gubernator
 navis sæpè remigare aut malum conscende-
 re; imperator & arcu uti, & jaculari, & pu-
 gnare gladio hastaque conspicitur. Quin &
 ipsi vel ab alijs descriptas, vel à se inventas
 antidotos præparabant: PACHIVS ANTI-
 OCHUS auditor Philenidis Capinensis HERAM
 clausus, nemine spectatum admissio, quod
 magnos ex ea quæstus faceret; ÆSCHRION
 Empeiricus, Galeni præceptor, domi suæ me-
 dicamentum è cancris contra rabidorum
 canum morsum: GALENUS theriacam, quam
 à Demetrio confici viderat, jubente Imp. An-
 tonino, post & Severo: FERNELIVS remedia
 quæ amicis periclitantibus exhibebat non
 patiebatur vulgò in officinas abire, sed domi
 vel

6. epid. 6. 5.

Scrib. Larg9
de comp.
med. 6230

Plant. in vi-
tà Fern.

vel parabat ipse, vel amicorum paucorum fidei concredebat; ut valde imperiti sint & iniqui, qui medicum, si medicamenta componat ipse, praesertim secreto, traducere, & ob id, quo laudem meretur, culpae praesumunt. Quin & valde simplices & rerum humanarum hoc quidem tempore ignari videntur medici illi, qui si quae *παρὰ τοὺς ἰατροὺς* vel *αὐτοπαρῶντα* usu probata habent, ea pharmacopæis communicent: Ea enim hominum ingratitude est, ut, quod à medicis docti sunt, eò ipsi contra medicos utantur, eosq; sæpè, quorum tamen pedibus & manibus salutem suam debent, dum ægrotis, pro insigni scilicet captu suo, furtiva ista propinant, sostro defraudent.

At medici munus multò sublimius est, inquis, magis necessaria eum fatigant, quàm ut ad furnos Chemicos desiderare possit: Non sunt pro maiestate medici operationes istae. Ἐξυποταξίας viles; turpe est vitæ humana praesidem caminum olere, Ἐ quem elegantia amabilem venerabilemq; reddere debebat sordibus.

dibus culinariis carbonariisque atrocibus fieri abominabilem. Elegantia & gravitas medicum quàm maximè commendat, amoremque & confidentiam, cui & suæ in curatione partes, ægroto aliquam ingenerat; ea tamen nec absolvit medicum, nec per encheirises chemicas corrumpitur. Fuci, moschum ambramque spirantes sumtuosæ vestes, chirothecæ zibetâ delibutæ, calcei Sicyonij, gemmarum in digitis fulgores, suspensa de collô patrimonia uniones & torques fœminarum insaniam potiùs ostendant & Asiaticos delicatorum Sybaritarum mores, quàm viros graves venerandumque medicum. Reverà ineptissimi odiosissimi que illi sunt & verè *πραγκοὶ πύθκοι*, qui solis titulis, *σεμνῶν ἰσομέτων κομπύμασι*, vestitû, fastuoso supercilio & morosa tristitiâ, ut illi olim barbâ pallio & baculo tenus philosophi animalia spurca, incessu, voce, gestibus ad gravitatem quandam fictis auctoritatem & famam aucupantur,

Cell. 1. 9 c. 20

*Quorû doctrina est preciosâ in veste videri
Gemmatoque auro digitos ornare cinados.*

Julianum

Julianum Imp. audirent, *turpe esse sapienti,*
 ajentem, *cum animum habeat, captare lau-*
des ex corpore: vel Alphonfum Neapol. & Si-
 ciliae regem, *malle se moribus & autoritate*
regem videri, quàm diademate & purpura.
 Ille è veteribus malle se tunicam dicebat, ne-
 que longam nimis, quæ impedimento esset,
 neque nimis curtam quæ dedecori, nudita-
 temque detegeret; & aliàs *festinata nimis &*
nimis etiam accurata culpâ non vacare
 Politici ostendunt; Medicus qui vulgi fa-
 mam perpetuò contemnit, ut jussit GALE-
 NUS, uni veritatis studio se dedit, unicum ægri
 commodum spectat suæ arti fidens, in hisce
 neque nimius erit neque parcus, sed genero-
 sitatem ab arte omnium dominâ acceptam,
 moderatâ popularitate temperabit. Et quo-
 modo majestatem medici illa polluent, quæ
 boni publici, salutis hominum gratiâ ille sic
 non abominatur & quæ sectatur? Agit quod
 jussus est; agit quod opus est; agit quod salvâ
 existimatione potest; agit quod salvâ consci-
 entiâ omittere non potest, & quod pars sua-

Picc. obs. I.
 hist. pol.
 dec. XI.

7. m. m.

M

rum

rum curarum maxima & maximè necessaria est; neque dum hoc agit, suum non agere, vel otuari dicendus est, sed curas severiores honestis delicijs & jucundis Naturæ lusibus temperat, neque in necessaria officij parte deficiens, neque in minus necessariâ abundans. Præterea superficialiæ illæ sordes sunt, quas carbones adfricant; licet cum in publicum, prodeundum est, vestem mutare: vasa vitrea, terrea, metallica, pyragras, forcipes, folles, ignitabula, spatulas, siphunculos, cochlearia, scopas, flabella, manicas, lacinias seponere: denigratas manus aqua purgabit; pulveres cineresque excutia separabit; maculas spongia delebit, capillos intricatos pecten discriminabit: Plura sunt multò abjectiora, quæ sensus medicos sordidiùs adficiunt. Quid enim tætrius purulentia carcinomatum, ulcerum verminosa putidaq; sanie, bubonum pestilentialium halitibus? quid foedius alvinis fæcibus, quid foetidius pulmonis purulenti & in ichorem corruptum resoluti vel per os tussi, vel per sternon pertusum, quod nuper admodum H O F I Variscorum vidimus, ad
motos

motos pulmones cum aëre frustrillatim &
 instar carnis semesæ efflatu & excussione?
 quid turpius sudoribus, & vomitibus, quid
 obscænius urinis, menstruis, crepitibus? &
 hæc tamen omnia medico practico conspici-
 enda, percipienda, consideranda; nec ejus ma-
 jestati tantillum derogant; multò igitur mi-
 nus inquinamenta ista in Naturæ templò sa-
 cra facienti obvenientia. Sed attendite, quæ-
 so, AUDITORES OPT. & vesaniam judi-
 cum horum perpendite: Illas medicis quasi
 quotidianas spurcitas, ob quas etiam *σικετορ
 φάροι, ἔρροτόται τε* vulgò vocantur, quæ tamen
 officere eorum dignitati & nitore non putan-
 tur, ne è plebe quidem aliquis rupico sine
 nausea sustinuerit; eas verò, quæ ipsum deho-
 nestare, falsò tamen creduntur, etiam reges
 maximi & generosi spiritus viri fuere sectati.
Reges Abarach, ne vetustiores repetam, de-
 stillationis arte fuere summoperè delectati:
Robertus Neapolitan. & Eduardus Angliæ
 R.R. ejus professores in summo habuere pre-
 ciò & inter familiares; Indiarum reguli eam
 exercent: multi *Italiae principes* ab H. Rubeo

philosopho & medico Ravennate recensiti
sunt in ea summâ cum voluptate versati.
Cosmus Medices magnus Dux *Hetruriæ*,
Hercules & *Alphonsus* *Estenses* *Ferrariæ*
Duces, *Franciscus Valesius* Rex *Galliarum*,
Octavianus Languscus, alij. Neque hoc no-
strum seculum tam delicatos dedit nobis me-
gistanas, quos furnulorum, docimastices, fu-
soriæ, & destillatoria similiaque; liberalium
machinamentorum pigeret, puderet ve. Au-
gustissimum caput, RUDOLPHUM II.
sacratissimæ memoriæ IMPERATOREM
quidni commemorem VOBIS, AUDITO-
RES? Silebo universo orbi nota, excellentia
singula, Invictissimi principis studia, picto-
riam, torneatoriam, cœlatoriam, fusoriam,
tormentorum, horologiorum & aurifabri-
lem; mensa gemmea eo artificio & musivo o-
pere elaborata, ut gemmæ sibi invicem com-
missuris visum effugientibus unitæ silvas, ar-
bores, flumina, flores, nubes, animalia varias-
que rerum pulcerrimarum formas ita refe-
rant ut ad vivum depictæ videantur, octavum
orbis miraculum, stupendi ingenij machina:
& co.

Ansh. Boeth.
præf. l. de
gemm.

& corona ex adamantibus, unionibus, rubi-
nis, aurôq; purô aliquot centenis aureorum
millibus constans; item torques è præcipuis
gemmis concinnatus precio coronam su-
perans fidem facit. Quidni recenseam quo-
rum ipse indignus spectator non unâ vice fui?
Erat augustissimo Imperatori quasi diarium
in scientiarum amabilem locum, LABORA-
TORIUM vocant, stipantibus consiliarijs & me-
dicis suis CROLLIO & RULANDO, meo dum
viveret amico OPT. MAX. se conferre, no-
tiumque singularum labores & successus ab
artificibus & foculorum ministris diligenter
exigere: Vidi sacratis. EJUS MAJEST. si
quid minus ex ordine dispositum conspicia-
retur componere, & carbonum pulvisculos
vasis & fornaculis instratos rhinomaetri ven-
tilatû dissipare: Et medicus aliquis plebeius,
quem officij partes & conscientia jubent be-
nè præparare medicamenta posse, opinionem
majestatis suæ nitidâ cuticulâ tantoperè ad-
fectet? Ego verò ut & hac à parte tandem
consummatum faciam habeamq; medicum,
non possum non ipsi soli medicamentorum

M 3

artifi-

artificiosa sapientia, quæ ab igne est, apparandorum curam unicè commendare. *Καὶ ταῦτα ἐκ τρεῖποδος, καὶ ἐν παλαδίῳ ἐκείθην.* Et adhuc dubitabitis, AUDITORES, Alchemiam ad medicinæ perfectionem maximè facere, decere etiam medicum, eumq; in contemplatione rerum naturalium, & præternaturalium cognitione, dignotione, prænotione & curatione omnibusq; adeò officij sui partibus plurimùm adjuvare, multòq; certiolem reddere? O infelices igitur illos, qui hac duce & luce non ambulant! Tantùm enim non hi Andabatarum more ubiq; circà externa rerum tegumenta controvertunt, & vitreum vas instar vulpeculæ Æsopicæ in convivio gruino lambunt, pulsem & medullam suavissimam non attingunt. Præclarè clarissimus ZUINGERUS, eos qui res vulgari modò & notis à veteribus traditis sapore, odore, colore & alijs cognitas haberent, eorum similes esse dicebat, qui palatium aliquod magnificè extructum extrinsecus cernerent, in atrium verò non recipebantur: at qui solerti & Chemicâ partium resolutione intima quæq; scrutarentur, eos
planè

planè referre, qui in penetralia palatij admitterentur otiosè cuncta minima - maxima, spectaturi.

Neque verò, AUDITORES OPT. dum Hermeticæ medicinæ & Chemiæ necessitatem demonstro, fraudi id erit venerandæ antiquitati Dogmaticæ; aut dum Theophrasti Paracelsi quædam probo, Hippocratis & Galeni quæ sunt improbare censendus sum. Non enim, juxtà proverbium Gallicum, *D. Petrus detegitur, ut tegatur D. Paulus.* Amica utraq; factio, quæ bona & vera docuit; tamque diu à partibus utriusque nobis standum, quàm diu utraq; illa à Veritatis. Pium est in Ecclesia Judaica Thalmudistarum studium, qui R I S C H O N I M suos seu priscos sapientes *cor habuisse, ajunt, sicut porticus templi portam, at posteriores ut foramen acus; & meliorem esse unguem priscorum, quàm ventrem posteriorum:* Hisce nihil concedimus sanæ Vetustatis admiratores & discipuli: Illi enim majores nostri ad veritatis indagationem atque conventionem magno animo atq; excelso per salebras tenebrasq; iter suum contu-

Buxt. comm. maforeth. c. 11. è l. E-rubhin. c. 5. è l. Ioma c. 10.

contulerunt, ut quo possent modo præluce-
rent nobis: quare non erunt illorum ma-
nes, penè dixerim deorum cultu celebrandi?
*Nam si barbara quoque nationes communi
consensu, publicis scitis, etiam servorum se-
pulcra religiosa esse voluerunt: quibus ho-
noribus sapientum nomina decorare satis:*
quâ religionis pietate ergà illorum monu-
menta defungi poterit animus non ingratus?

Eccl. 8, 10.

Qui sepem diruit eum mordebit coluber?

Servilis tamen Vetustatis observantia, quàm
ne ipsa quidem speravit aut injunxit, & cum
contradicere possis, erroremq; notare, vel si-
lentium vel ex adfectu cæco nata opinativa
adprobatio vim facit veritati, & lumen men-
tis à sincerè judicando avertit. Pessimum & ad
omnem falsitatem via factum Judaicæ Syna-
gogæ id Thalmudistarum edictum fuit, quò

l. Sanhedrin.
c. ellu hen.
Porcetis
parte 2. c. 15.

*si dixerint scribe dextram esse sinistram &
sinistram esse dextrã, audiendos eos: & plus
esse in verbis scribarum quàm in verbis legis
lancivêrunt; suorum hachamim seu hagao-
nim mischnajoth & peruschim, legemque
oralem*

oralem scriptæ divinæ, ut in negotio nostro
 aliqui autoritates rationi & veritati, præpo-
 nentes. Castigare licet, errata monstrare, &
 refellere studio veritatis; atq; etiam expedit,
 imò necessarium est; sed sine morbo animi:
 nec Galenus ipse Hippocrati, si quâ in re pro
 humani ingenij imbecillitate lapsus illi fuisse
 visus est, pepercit, sed veritatis etiam contra
 præceptorem, quem divinum hominem ap-
 pellare consuevit, patrociniatus est. Et idem
 hodiè non liceat? *cum tamen nulla adferri
 possit ratio, cur ingeniorum laus nunc sit in-
 ferior. Paracelso igitur, prodromisque & o-
 pisthodromis medicis Hermeticis alijs (Zuin-
 geri Patris verbis) experientia nomine mul-
 tum tribuo, quandoquidem multa præclara
 medicamenta in nescio quibus Cycloporum
 antris delitescunt si non à se inventa, sal-
 tem exculta in lucem protulerit: neq; debeo
 neq; volo vituperare, quòd quædam præcla-
 rè invenerit atque operatus sit; hanc laudem
 illi non invidente Galeno ipso, qui nihil quid-
 quam detrabi veterum gloria, scripserat, si*

Buxt. recens.
 op. Thal-
 mudik.

Valler. Enar.
 med. 2. l. 5.

Fernel. præf.
 l. de abd. rer.
 caus.
 l. 2. Ep. m.
 Sch. p. 272.

Barth. l. 4.
 p. 134.

N

E m-

Libav. typo
art. med.
Hipp. &
Herm.

Et iuniores aliquod sui profectus specimen e-
dant: addunt enim solum ijs, qua veteres in-
venere: semper autem maior laus in ventionis,
quam complementi: ut pateat Chemiatriam
Hermeticam non adeo debere esse exosam
Galenicis: Nihil enim detrahit arti, sed potius
eam juvat et declarat. Unde qua ab illis sin-
cerè inventa facta iudicataq; ac vera cogno-
scimus, absit à nobis ut ea contemnamus;
quin potius profectum inde beneficium gra-
to animo agnoscamus. Bombastum autem
pompaticum, Et complices novitatum magna-
liumq; buccinatores deliros Galeni patrimo-
nium arcem medicinae deiectis veteribus in-
vadentes non aequiori animo sustineo, quam
tyrannidem adfectantem Cylonem Athe-
nienses. Et quis ferat hominem linguarum
philosophiaque sanioris rudem medicinam,
veterem spernere, novam nihilo meliorem è
furnis fabricare & sine suffragio sibi monar-
chiam medicinae omniumque artium arro-
gare ausu non dissimili illi, quo famosi qui-
dā novae Didactices somniatores linguarum
artium-

artiumq; , quas nec didicerunt ipsi, docenda-
 rum discendarumq; modos, à consuetis alios
 parturiunt ostentantque & phantasticâ qua-
 dam luminis gratiæ & naturæ harmonia, ha-
 cten^o orbi universo, spem mirandorum mul-
 torum facientes, sed spem tantùm, imposue-
 runt: Quos tolerabile foret eruditos non esse,
 modò se non eruditos esse scirent, & domina-
 tum in regno literario, ad quem tam apti
 sunt, quàm ad lyram asinus, non adfectarent.
 Sed, prò dolor! ita jam comparatùm est, ut quò
*quisq; est indoctior eò imperiosius nemini ce-
 dens maioriq; cum indignatione & savitiâ
 stoliditatem suã perdoceat.* Philosophi Rhe-
 toresque olim à majoribus nostris urbi pulsi
 sunt ob suspicionem non maleficæ sed novi-
 tiæ doctrinæ: nos Tarquinius istos impunè
 grassari patiemur? Quis sine stomachò legat
 hominis impudentissimi virulentissimas in
*Aristotelem, Plinium, Galenum, Avicen-
 nam, Rhasin, Mesuem, Montagnanã, Me-
 dicos Mompelienses, Parisinos, Patavinos,
 Viennenses, Lipsenses,* invectivas? quis sine

dolore audiat calumniolas insanæ bacchæ voces, quis sentiat sine motû malectrationes atrocissimas virorum benemeritissimorum, quos non Professores veritatis sed mendaciorum confessores esse rudis? *Hoc sit vobis dictum,* (Galeni sectatores allatrat) *stultissimus pilus occipiti mei plus scit, quàm vos & omnes vestri scriptores; & calceorum meorum annuli sunt doctiores, quàm vester Galenus & Avicenna; & barba mea plus experta est quàm omnes vestra Academia: quin & horam ipsam sentiam quando sues vos in luto trahent: Os impurissimum! Neq; liberaliùs eosdem hodiè que tractent κακὸν λόγον κατὰ ὄρα* Paracelsitæ stelliones, quos aulis Principum (ubi ferè solet esse scelerum istiusmodi impunitas, & ad novitates quasvis pruritus pestilens) & plerisque rebusp. callidè irrepere, chimæricas suas fatuitates perplexitatesq; Pythonicas in medicinam inferre, eam absurdis paradoxis contaminare, & genuinis medicis nequiter detrahere, eosdem despue-re & vilitare; suum verò Cacophrastum Bombastum:

baſtum omnibus omninò præferre & ſuprà omnem antiquitatem ſeculiq̄e noſtri excellentiam collocare quaſi inter deorum genua dormierit & nuper è tertio cælo deſcenderit ille, experimur. Lenonum Paracelſicorum, terræ filiorum, fabuloſas narrationes.

Auditum admiſſi riſum teneatis amici?
 Puteum Benzevolū vocare ej⁹ doctrinā NATURALE EVANGELIUM: Sabeum Dacum & Tarbuetum Ariſtotelem & Galenum Paracelſo collatum eſſe inſtar carbonum extinctorum ad accenſam lucernam. Valentino de Rhe-tijs & ſive cognomini huic, ſive eidem, An-trapaſo Silerano, Adamo à Bodenſtein, Dor-nao, Toxita, Crollio, Scheunemanno, *libros ducentos & triginta in philoſophia, quadra-ginta ſex in Medicinā, duodecim de Repub-lica, ſexaginta ſex de artibus occultis, ſep-tem in Matheſi* eum ſcripſiſſe vanè jactan-tibus.

———— *credat Judæus apella:*
Non ego. Quis credat in circulis hominum, ſordidiſſimorum viliffimorumq̄e vagum, & haram merumq̄; rus olentem divino ne-

gotio, reformationi medicinæ natum, aut ne-
 quissimum magum vacerramque ebriosum
 rem DEO gratam de valetudine mortalium,
 benè merendi studium tractare potuisse? Ut
 jam justò dolore motos viros clarissimos
Copum, Erastum, Cratonem, C. & L. Hof-
mannos, Scherbium, Libavium, alios, anti-
Paracelsica, anti-Gramanias, ant-Amvvaldi-
na, anti-Scheunemanniana, anti-Crolliana,
 scripsisse, idque alicubi acerbius, mirari non
 debeamus; sed potiùs Bombasteorum luci-
 fugarum deliramenta masculè refellere, te-
 meritatem publicè explodere, imposturas de-
 tegere, magiam impiam execrari, inanes glo-
 rias confundere, analogias & symbolismos
 cum modis causisque suis inquirere, ænigma-
 ta doctrinæ utilia explicare, vocum monstro-
 sarum licentiam refranare, & sub his per in-
 vidiam occultata scitu digna evolvere & pro-
 palare: Et tamen, quia hujus rei modus qui-
 dam & ars est, ne fiat, quod in veteri fabulâ est,
Thracius rusticus, qui cum vicinum putan-
 tem vites, oleasq; vidisset, ipse à stirpe omnes
 incidit; *Omnia probare, quod bonum est, u-*
nice

Lipf. sat.
Menipp.

*nicè tenere oportet. Dactylos comedi & duri-
 tiem eorum proieci foràs: Malogranatum
 inveni, quod intus est comedi, corticem verò
 abjeci: **Faciamus nos similiter de doctrinis:
 Et dictis magistrorum.***

Stulta haec invidia est cui cuncta recentia sordent:

Invidiâ stultitia est cui nova sola placent.

Unum corpus sumus, unusque spiritus hujus
 corporis, qui à DEO profectus pro commu-
 ni excubet utilitate: suam cuique laudem la-
 borum præmium & relinquamus libenter &
 concedamus cumulatè & deferamus libera-
 liter. Fontes suos quisque derivemus foràs, &
 lychnum accensum, sub modio nulli usui,
 publico exponamus; absint arrogantia, con-
 temtus, detractio, contumeliæ artium præ-
 clararum pestes:

Quod sapimus conjungat amor; quod vivimus, uno

Conspiret studio: nil dissociabile firmum est:

Nil placitum sine pace DEO.

Quod si exutis maledicentis Ignaviæ signatu-
 ris è F U C I S strepitu molestis in A P E S trans-
 formemur, & piò amore mutuisque officijs;
 repudiata multitudine & fornicatione, in u-
 nionem & mellificium conspiremus Dogma-
 tico

Galat. l. i. de
 arc. Cathol.
 ver. e. 7. è
 thalm. l.
 Haghiga.

Scal. Ex. ibo.
 l. 5.

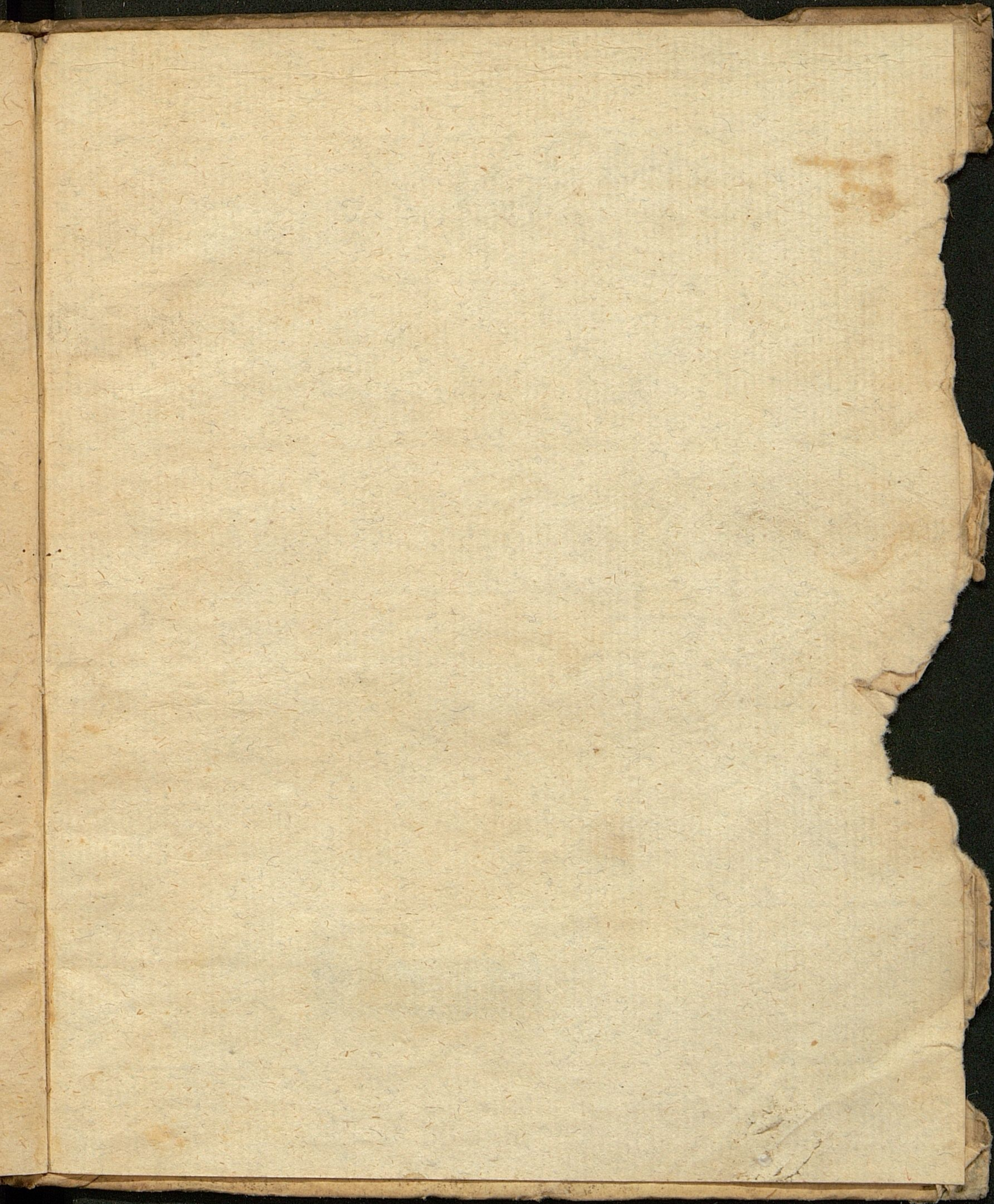
tico Spageiricum; non est dubium quin iuxta
 alias in occulto adhuc delitescentes scientias
antiqua illa vera & philosophica medicina,
 corruptissimi seculi indignitate nondum
 planè manifestata (tantùm enim micarum re-
 conditæ philosophiæ de mensis magnorum
 artificum decidentium facti sumus partici-
 pes) brevi, favente Numinis gratiâ, universa
 producat, cū saluberrimo generis humani
 commodo & summo Spageiricorum per Ger-
 maniam medicorum honore, quorum ope-
 râ misericordissimus DEUS ad salutare hoc
 negotium conficiendum uti voluit: *Quod*
faxit S S. Trinunitas, cuius nomen ineffe-
bile in secula sit benedictum.

D I C T U M

Geræ Ruthenicæ, D. 14. Jan. Jul.

cl b C X I X.

Uf 245

ULB Halle

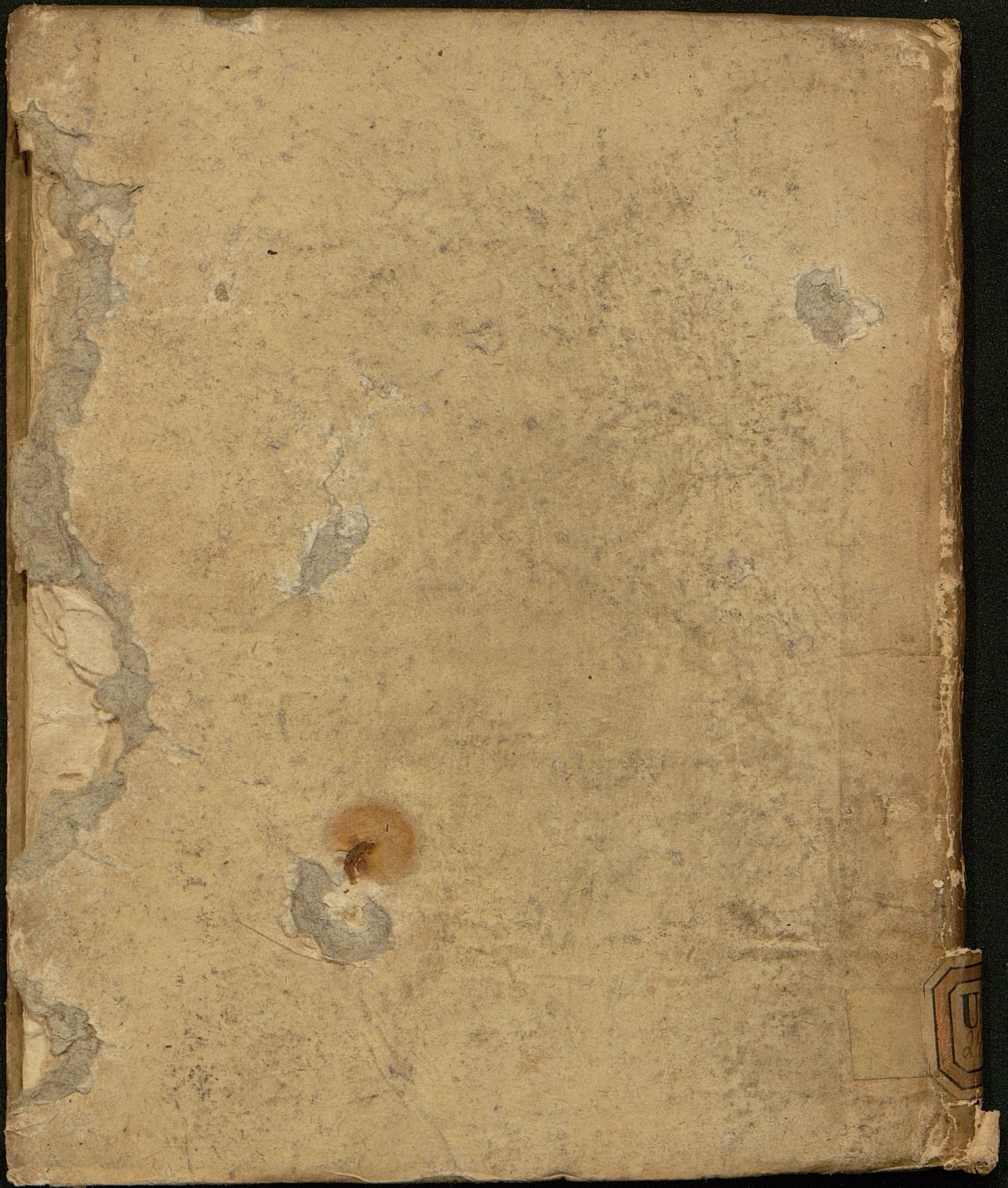
3

005 136 687

Voll
MC

088.

CHEMIATRIA,

Hoc est,

MEDICINA

NOBILI ET NE-

CESSARIA SUI PARTE, CHE-
MIA, INSTRVCTA ET
EXORNATA,

In theatrum Illustris ad Elistrum Ruthenèi
sermone Panegyrico producta

à

THOMA REINESIO *Thur.*

Philos. & Med. D. Physico Rutheno-Gerano.

P. Andr. Matthiolus ad Andr. de Blavuen

l. 4. Epistolar. f. 180.

*Ausim dicere neminem Medicum absolutum esse posse, imò ne
mediocrem quidem, qui in nobilissima destillandi sci-
entia non sit exercitatus: id cum alibi, tum imprimis
in chronicis morbis est animadvertere, qui citrà metal-
lica devinci vix possunt. Nec desunt exempla magno-
rum medicorum, qui remediis Chymicis magnos effe-
ctus in curandis agris ediderunt.*

GERÆ RUTHENICÆ

Excudit Andreas Mamitzius.

ANNO CHRISTI

clō lo CXXIV.

W. Miller

